Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-hээ гарана | № 110 (17233) | 1986 оной майн 13, вторник | Сэн 3 мүн.

ЭРШЭЕЭ hУЛАДХАНГҮЙ

...«Забайкаллес» ...үлүүтын леспром... бэлэдхэдэг бри... модо зөөдэг эки... коллективүүд мо... зөөхэ талаар бай... тусэбэй 55 процен... 1 болотор сүм ...гэhэн дээшэлүүлэг... социалис уялгануудаа ...аар дүүргээ. ...ти дотор үргэнөөр дэлгэрhэн мүрысөөндэ эрхимлэhэн А. И. Тютринай хүтэлбэрилдэг бригада, Я. М. Михайловай ударидадаг жолоошодой экипаж абаhан уялгануудаа болзорhоонь холо урид дүүргэжэ, олоной дундаhаа шалгарба. Жэшээлхэдэ, А. И. Тютринай бригада 6403 кубометр модо бэлэдхэжэ, Я. М. Михайловай экипаж 10542 кубометр модо зөөбэ.

Леспромхозой Бэшүүрэй ой модоной пунктын Г. П. Мазулевай толгойлдог экипажай, А. А. Дамарад, Д. Ф. Соколов, Е. Ф. Трепышко гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг модо бэлэдхэгшэдэй бригадануудай коллективүүд түсэбтэ даабаринуудаа, абаhан уялгануудаа мүн лэ болзорhоонь урид бэелүүлээ.

Г. ДОРЖИЕВ.

...ЭН ШЭНЭЛЭЛГЭ ЭХИЛБЭ

...модоной комбина... ...оор хабтагай хэ... ...hэн шэнэлэгдэжэ ...худэлмэри хэдэн ...эргэдэхэ юм. Про... ...нэн түрүүн эндэ ...түхеэрэлгэнүүд бү... Гадна модо бол... зарим түхеэрэл... ...эргагдажа, тодхог... ...ын шата болохо ...эри ерэхэ жэлдэ ...эхэ ёhотой. ...хоёрдохи табан жэ... болотор хоёрдохи ...дэлмэри хэгдэжэ, цехэй коллектив жэлдээ 90 мянган кубометр хабтагай бүтээхэ аргатай болохо юм. Бүхыдөө hэльбэн шэнэлэлгын хүдэлмэридэ 3,5 миллион түхэриг ашаглагдахань.

Цехтэ hэльбэн шэнэлэлгын хүдэлмэриин хэгдэжэ байгаашье hаань, эндэхи хүдэлмэришэд гол продукцияа үйлэдбэрилэн гаргана. Саашадаа энэ шухала хүдэлмэри хурдадхаха зорилго урдаа табижа, цехэй коллектив эршэтэй шангаар ажаллана.

С. ГУРОВ.

...ОНИИН ТООСООГООР

...модоной баазын ...адын коллектив ...й июнь hарын тоо... ...аллажа байнхай. ...ивүүд хахад жэлэй ...орhоонь урид дүүр... 1 hайндэрые ажа... ...бэлэгүүдтэйгээр уг... ...ллес» нэгэдэл дотор социалис мүрысөөн... ...иин илажа гараhан ...ровай бригада үн... ...рын түсэбhөө гадуур 300 кубометр модо вагондо ашаhан байна. Бүхыдөө жэлэй эхинhээ түсэбэй ёhоор 21300 кубометр модо вагондо ашаха байhан hаа, бодото дээрээ 29800 кубометртэ хүргэжэ шадаа.

П. Г. Карповай ударидадаг бригадын коллектив байгша оной дүрбэн hарын туршада 30,3 мянган кубометр модо ашажа, июниин тоосоогоор хүдэлжэ байна.

М. ФЕДОРОВ.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГА 86

ХУРДАДХАЛГЫН ХАБАР

Фоторепортаж

Кабанскын районой Твороговой шубуунай фабрикын поли дээрэ хабарай тарилгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Тракторно-таряан ажалай нэгэдэхи бригадын хоёр агрегат хамагhаа урид ороохото ургамалнуудаа таряжа захалhан юм. Тус бригадые унинэй коммунист Иннокентий Михайлович Пешков арба гаран жэлдэ хүтэлбэрилнэ. Мүнөө ежахын поли дээрэ дүрбэн агрегат хүдэлгэгдэнэ. Агрегадуудые Александр Мещенин, Геннадий Шайдуров, Илья Орлов, Александр Новосельцев гэгшэд даанхай. Тэдэнэр халаа найнгаа нормо холо үлүүлэн дүүргэнэ.

— Манай бригада 700 гектарта шэниисэ тариха юм. Түрүүшын полидо «бурятская-34» гэжэ сортын шэниисэ тарижа эхилээбди. Үрэhэнэй шанар хэды дахин шалгагдаhан, тарилгын шанарта хүргэгдэhэн байха. Агрегадай механизаторнууд түрүүшын үдэрhөө яhала бүтээсэтэйгээр хүдэлнэ. Поли дээрэ ажаллагшадта эдеэ шанагша Александр Сергеевич Бахреев механизаторнуудай дунда хүндэтэй юм,— гээд бригадир И. М. Пешков хөөрэнэ.

Власовска гэжэ газарта К-700 түхэлэй хоёр трактораар культиваци хэжэ ябаба. Механизаторнууд Георгий Шапов, Иннокентий Юрьев гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Тээ саанахананh 1-150 түхэлэй хоёр тракторые Василий Хамуев, Виктор Попов гэгшэд жолоодожо, хабарай паар хахална.

Гора гэжэ газарта хүрэжэ ерэхэдэмнай, хоёр сеялкэтэй «Казахстан», нэгэ-нэгэ сеялкэтэй хоёр «МТЗ-50» тракторнууд хойно хойноhоо hубаринхай шорой тооhо бурьялуулан баруулжаа шуумайн ябахань харагдаба. Үрэhэ зөөжэ сеялкэдэ ашадаг тусхай машинанууд бункераар дүүрэн шэниисэ ашанхай полиин захада хүлеэнэ. Тэдэнэй жолоошод Сергей Попов, Александр Бабинцев байба.

— Бидэ бүхыдөө 1300 гектарта ороохото ургамалнуудые, тэрэ тоодо шэниисэ, горох, обёос тарихабди. hүүлэй үдэрнүүдтэ саhан ороно, ехэ хүйтэн, шанга hалхин үлеэнэ. Теэд таряашаднай тэнгэриhээ хайра хүлеэжэ байнгүй, бүхы ажалаа урагшатайгаар эмхидхэжэ ябуулна. Бүхы тарилгаяа майн 16-да дүүргэхэбди. Мүноо тарилгаяа саг соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ зорилго табинхайбди,— гээд фабрикын ахамад агроном Геннадий Игнатьевич Гусев хэлээ hэн.

Игэжэл Кабанскын районой Твороговой шубуунай фабрикын таряашад, механизаторнууд, мэргэжэлтэд шэнэ табан жэлэйнгээ түрүүшын хабарые эршэмтэй ажалаараа угтажа байна. Ойрын үдэрнүүдтэ дүй дүршэлтэй механизаторнууд эртынгээ тарилгые сүм дүүргэхээр хараална.

— Манда техникэ, хүсэл эрмэлзэл бии, тиимэhээл шанартайгаар, саг болзор соонь тарилгаяа дүүргэхэбди,— гэжэ мүнөөхи бригадир И. М. Пешков хахасаха дээрээ мэдүүлээ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Гора гэжэ таряалан дээрэ механизатор Алексей Юрьев, таряан ажалай бригадир Иннокентий Пешков, механизатор Александр Мещенин; үрэhэ зөөжэ сеялкэдэ ашадаг тусхай машинын жолоошон Александр Бабинцев; тарилга түлэг дундаа.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

Совет орон дотор

УРГАСА ХУРЯАЛГА ЭХИЛЭЭ

ЛЕНКОРАНЬ (Азербайджанай ССР). Азербайджанай тусхай шэглэлтэй ажахынуудай таряашад сайн набша намаа хуряажа эхилэнхэй. Республика дотороо сайн набша намаагай хахад шахуу хубиинь тарижа ургуулдаг Ленкоранска райондо хамтын подрядаар хүдэлдэг транспортна, болбосоруулгын ба заhабарилгын албанууд шэнэ ургасын түлөө хэрюусалгые бэе дээрээ даажа абалсана.

Ургаса хуряалгын үедэ хүдэлхэ диспетчерскэ пункт байгуулагдаа. Тэрэ ургаса хуряалгада хабаадагшадай хүдэлмэрие залан хүтэлхэ юм. Хаана, хэды шэнээн, ямар сортын сайн набша суглуулагдааб гээд, ажахынууд үдэртөө хоёр дахин, харин болбосоруулгын предприятинууд өөhэдынгөө хэрэглэмжэнүүд тухай эндэ мэдээсэжэ байдаг. Энэнь ургаса хуряаха ба болбосоруулха графигуудта хубилалтануудые саг соонь оруулха, эрхим шанартай продукци абаха арга олгоно.

Республикын госагропромой сайн фабриканууд технологическа хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдые саг соонь заhабарилжа, бэлэн болгоhон байна. Шэнэ автомат ликинүүд, юумэ багсалдаг автомадууд тодхогдоhон байгаа. Тиигэжэ предприятинуудай коллективүүд hаадгүй hайнаар хүдэлнэ. Оньhон аргаар ашаа тээдэг түхеэрэлгэнүүд, транспортернууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

ГРАФИГhАА ХАХАД ЖЭЛЭЭР УРИД

МИНСК. Эндэхи автозаводой хүдэлмэришэд барилгын индустриин ажалшадта тусгаар зорюулагдаhан машинануудые олоор бүтээжэ эхилэнхэй. Предприятиин гол конвейертэ МАЗ-54331 түхэлэй шэнэ самосвалнууд суглуулагдажа захалаа. Барилгын материалнуудые болон бусад ашаа зөөхэ иимэ машинануудай бүтээсэнь урданайхиhаа хоёр дахин ехэ юм.

Тэрэ 14 тонно ашаа тээдэг, двигателинь шэнэдхэгдэн нарижуулагданхай, түлишэ алмахаар хэгдэнхэй. Шэнэ түхэлэй машина шагтагалагдадаг элдэб янзын техникэтэй сугтаа хүдэлхэ аргатай.

Үйлэдбэриин «Белавтомаз» нэгэдэл хараалагдаhан графигhаа хахад жэлээр урид шэнэ түхэлэй машинануудые олоорнь бүтээжэ эхилээ.

СТАХАНОВАЙ ГАРМОНЬ

ДОНЕЦК. Техническэ мэргэжэл олгодог 107-дохи училищиин ерээдүйн горнягуудта А. Стахановай бэлэглэhэн гармониин абяан доро шахтернуудай кадрнуудые бэлдэдэг. Энэ урданай hургуулиин хүмүүжэмэлнүүд Майн 1-нэй hайндэрэй жагсаалда ябаба.

Суута забойщик хүдэлмэришэнэй халаание шадамараар хүмүүжүүлжэ шададаг байhан. Өөрынгөө хүдэлдэг Торезэдэхи шахта дээрээ ажалай түрүү онол аргануудай hургуули эмхидхэhэн юм. Мэдээжэ шахтернууд—шэнэ юумэ үүсхэгшэдтэ энэ hургуули харгыень заажа үгэhэн. Социалис Ажалай Геройнууд П. Негруца болон В. Рыжак, Ленинэй хоёр орденой кавалер П. Оранский болон бусад олон түрүүшүүл энэ hургуулида hуража гараhан. Харин мүнөө жэлэй жагсаалда угай горнягууд Шпиговскитон, Пыхтинтэн, Сахаровтан... зэргэлэн алхална. Майн урдахи абьяаста ажалай дүнгүүдтэ тэдэнэр ехэ хубитаяа оруулаа юм. Засядькын нэрэмжэтэ, «Бутовка-Донецкая», «Октябрьская» шахтануудай коллективүүдтэ хүдэлдэг ажалшадай хахад шахуу хубинь дээрэ дурдагдаhан hургуули дүүргэнхэй. Эдэ коллективүүд жэлэй эхинhээ хойшо зуун мянган гаран тонно нүүрhэ түсэбhөө гадуур малтаа юм.

ЭЛЕКТРОНИКО ГАЗЕТЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ ТУhАЛНА

ТАЛЛИН. Оньhон мэргэн түхеэрэлгэ хүдэлхөөр бэлэн болгогдобо гэhэн мүр. «Нарвын хүдэлмэришэн» гэhэн районно газетын редакцида дисплейн экран дээрэ бии болобо. Удаань республикын, ороной элдэб заха булангуудhаа, гадаадын оронуудhаа электронно хэлхеэ холбооной линеэр ороhон яаралтай мэдээсэлнүүд бэшэгдэжэ эхилнэ. Районно газетын дежурна редактор эгээл шухала ба hонин материалнуудые шэлэжэ, тусхай түхеэрэлгэ дээрэ хэблүүлээд, номерто оруулхаар тушаана.

— КПСС-эй XXVII съездын урда тээ мэдээсэл дамжуулха шэнэ түхеэрэлгын туршалга амжалтатайгаар үнгэргэгдэhэн байна,— гэжэ Эстониин телеграфна агентствын мэдээсэлнүүдые болбосоруулха региональна түбэй (РЦОЦ) начальник Г. Маак хөөрөө.

(ТАСС).

ШЭНЭ ТАСС hОНИН

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДhЭЭ

Майн 10-най үдэр Чернобыльскын АЭС-тэ гэнэ усалай хойшолонгуудые усадхаха талаар хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдээ. Абтаhан хэмжээнүүдэй ашаар реактор соохи халууниинь нилээд буураа. Эрдэмтэд болон мэргэжэлтэдэй hанамжын ёhоор, энэнь реакторна графидай шатажа дүүрэhэн тухай гэршэлнэ.

Эндэхи газар дайдые, электростанциин байшангууд болон барилгануудые, мүн тэрэшэлэн дүтэ шадар оршодог автомобильна харгынууд болон бусад объектнүүдые агаарай радиоактивна бодосуудhаа сэбэрлэхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана, мүнөөнэй материалнууд, техническэ хэрэгсэл зүйлнүүд хэрэглэгдэнэ.

Реакторай hуурие бүхэлхэ талаар хүдэлмэри ябуулагдана.

СССР-эй Госкомгидрометэй мэдээнүүдэй ёhоор, АЭС-hээ 60 километрэй зайда радиациин хэмжээн 0,33, Киевтэ — 0,32 миллирентгена-час болоно. Энэнь хүнүүдэй бэе махабадада огто аюулгүй. Ороной баруун хилэ дээрэхи радиациин хэмжээн юрын агаарайхитай адли.

* * *

Майн 11-нэй үдэр Чернобыльскын АЭС-тэ ба оршон тойронхи газарта станционно объектнүүдые, транспортна барилгануудые хорогүй болгохо талаар хүдэлмэри хэгдэбэ. Байрын гэрнүүдые радиоактивна бодосуудhаа сэбэрлэхэ талаар бэлэдхэл хэгдэнэ.

Дүрбэдэхи энергоблогой реакторна отделениие бетоноор хушаха бэлэдхэлэй хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэнэ.

СССР-эй баруун хилэнүүд дээрэ радиациин байдал гэмгүй hайн. Украинын ба Белоруссиин газар дайда дээрэ радиациин хэмжээн хуушанайхяараа.

АЮУЛ ЗАЙСУУЛАГДАНА

ТАСС-ай КОРРЕСПОНДЕНТНҮҮД ВЛАДИМИР ЖУКОВСКИЙ, ВЛАДИМИР ИТКИН, ЛЕВ ЧЕРНЕНКО МАЙН 11-дэ ЧЕРНОБЫЛЬhОО ИИГЭЖЭ МЭДЭЭСЭБЭ.

Бидэ энэ репортажаа Чернобыльhоо хэлэжэ бэшүүлнэбди. Вертоледнай элдэб материалнуудаар дүүрэн обоолоотой талмай дээрэ бууба. Эбдэрhэн реакторые унтарааhын тула hая болотор эндэhээ элhэтэй мэшээгүүд, бусад материалнууд зөөгдэжэ байгаа. Мүнөөшье авариин хойшолонгуудые усадхаха зорилгоор шэнэ материалнууд эндэ асарагдана. Мэргэжэлтэд ерэжэл байна. Хооhорhон гэрнүүдэй захаархи үйлсэнүүдээр тракторнууд хүнхинэлдэнэ, ашаанай машинанууд гүйлгэлдэнэ, харгын хажуугаар түймэр унтарааха машинанууд зогсоно. Харгын уулзуурнууд дээрэ — регулировщигууд. Бултадаа хорото бодосуудhаа хамгаалха сагаан комбинезонуудые үмдэнхэй.

Эндэхи хүн зонойнь түрэл хотоhоо холо нүүлгэгдэнхэйшье hаань, Чернобыльдо ажабайдал үргэлжэлhөөр. Хүнүүд хоёр долоон хоногhоо үлүүтэй үедэ аюултай хүсэнтэй тэмсэжэ байнхай. Эндэ правительственнэ комисси хүдэлнэ.

— Гол аюул зайсуулагдаа гэhэн тобшолол мүнөөдэр бидэ хэбэбди,— гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. С. Силаев ТАСС-ай корреспондентнүүдтэ хэлэбэ. — Мүнөө бидэ hанаа амар ажаллаха аргатай болобобди. Түйлай ехэ hүйдхэл болохонь гээд баруунай ороноорхид хашхарhан байгаа. Тиимэ юумэн болоогүй. Аюул үнгэрөө гээд бидэ мүнөөдэр батаар хэлэжэ шадахабди. Зүгөөр энэмнай хүдэлмэри hуларуулха гэhэн удхатай бэшэ. Үшөө хэдэн орёо хүшэр асуудалнууд шиидхэгдэхэ болоно. Эдэмнай гэбэл, агаарай дайдые радиоактивна бодосуудhаа сэбэрлэхэ ба бусад асуудалнууд мүн.

Авариин хойшолонгуудые усадхаха талаар шэглүүлэгдэhэн тэмсэлэй онол аргануд штабта зохёогдоно, шухалын шухала шиидхэбэринүүд баталан абтана. Хамтын шанга хүдэлмэридэ ехэ тушаалтай хүтэлбэрилэгшэд, элитэ мэдээжэ мэргэжэлтэд болон эрдэмтэд хабаадана. Тэдэнэй дунда СССР-эй Науконуудай академиин вице-президент академик Евгений Павлович Велихов бии. Мүнөөдэр эрид хубилалта болобо гэжэ академик хэлэнэ.

— Бидэнэрэй хүлеэhэн аймшагтай аюул тохёолдохоёо болибо гэжэ тоолонобди,— гээд тэрэ ТАСС-ай корреспондентнүүдтэ хэлэбэ. — Мүнөө тэмсэлэй шэнэ шата эхилхэнь. Үшөө хэдэн олон хэмжэлгэнүүдые, шэнжэлгэнүүдые хэхэ, эгээл ехээр хордогдоhон газарнуудые тодорхойлхо болонобди. Эдэ бүгэдэ тон хүшэр хүндэ эрхэ байдалда хэгдэнэ. Агаарай дайдые радиоактивна бодосуудhаа сэбэрлэхэ хүдэлмэри ябуулагдана. Эдэ хэмжээ ябуулгануудай бэелүүлэгдэжэ, шэнжэлгэнүүдэй дүнгүүдэй согсологдоходо, Чернобыльскын АЭС-ые дахин хүдэлгэжэ эхилхэ тухай шиидхэбэри абтаха. Аюулгүй байдалай тогтоогдоходо, станци дахинаа хүдэлжэ, ток үгэжэ эхилхэ байна.

— Бидэ гансал АЭС-ые хуушан түхэлдэнь оруулха бэшэ, харин оршон тойронхи газарые ажамидаралтай болгохо ёhотойбди,— гээд академик Валерий Алексеевич Легасов хөөрэлдөөндэ оролсоно.

Харин ажабайдал үргэлжэлhөөр. Чернобыльhоо ябахадамнай, хооhорhон гэрнүүдэй нэгэн дээрэ хилэн (аист) шубуун уурхайгаа түхеэрэнхэй, хүнүүдые хүлеэhэн шэнгеэр hуугаа hэн.

...АЛ АЖАЛ — ...ХАЛА hАЛБАРИ

НЭГЭШЬЕ ГАРЗАГҮЙГӨӨР

...эр hалхигүй аали ...hаа, газаа нилээд ...йгаа hэн. Сагаан са... ...агдаhан Түгнын талын ...үбээнүүд, таряалан, ...холоhоо эреэлэн ...оной үбэлынь энэ ...саhанай элбэгээр ...рэhээнь эндэхи хо... ...эмэлтэ бэрхэшээл... ...ээ. Юуб гэхэдэ, хүн... ...иимэ эрхэ байдалда ...рэгые бэлшээнгүй ...гээшэ нилээд хү... ...йгаа бшуу.

...Шэбэрэй районой ...эмэ» колхозой эхэ ...аруулhалжа байhан хэ... ...гаданууддаар hаяхан ...байра байдалаа ...түхеэрhэн, үбhэ тэ... ...дутамаггүй, ажалаа ...эмхидхэhэн газарта ...дал бэрхэтэйшье бэ... ...ойлгоо hэмди. ...табан жэлэй туршада ...гүй хонишоноор хү... ...ан Владимир Алек... ...ич Ушаковой даадаг ...үрэжэ ерэхэдэмнай, ...дын гэшүүд үглөө... ...ажалые хэжэ дүүр... ...лахаяа гэртээ hаял ...байба.

...хонидн ай хурьгал... ...эбэ. Мүнөө табан зуу ...урьгатай болоод бай... ...нэ жэлдэ эхирлэhэн ...бөөн байба. Сүүдхын ...хорёод-гушаад хонид ...hүүгыгөөр хурьгал... ...яhала олон байгаа. ...түлдэнь хэмэл hүугжаабди,— гэжэ ахалагша хонишон хөөрэнэ.

Колхозой түрүү хонишон, жэл бүхэндэ шахуу зуутанай зэргэдэ гарадаг Владимир Александрович мүнөө 600 эхэ хонидоо зургаадахяа хурьгалуулба. Нёдондо тэдэнэр зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абажа түлжүүлээ, хонин бүхэнhөө дунда зэргээр 3,8 килограмм нооhо хайшалжа тушаагаа, хурьган бүхэнэйнгөө шэгнүүрые эхэhээнь hалгаахадаа 21 килограммда хүргөө hэн. Энэшье жэлдэ түрүү коллектив түйлаhан амжалтаяа батадхахань. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр hаядаа зуутанай зэргэдэ гарахань ха юм.

Ахалагша хонишонтой хамта А. К. Алымов комсомолой гэшүүн Михаил Федоров, Д. Н. Куклин гэгшэд жэлэй дүрбэн сагта суг хүдэлдэг юм.

— Мүнөө жэлдэ үбhэ тэжээл яhала элбэг байгаа. Энэ талаар одоол гомдохо юумэн үгы. Газаамнай мүнөөшье хэдэн hүри үбhэн, hолоомон бии. Талха таряанай зүйл, витаминтай ногооной гурил, нарhанай шэлбүүhэн ходо асарагдажа байгаа. Эхэ хонидой толгой бүридэнь 2 килограмм үбhэ, hолоомо дуран соонь, 400 грамм талха таряанай зүйл, 300 грамм витаминтай ногооной гурил рационой ёhоор үгтэнэ,— гэжэ нүхэр Ушаков хэлэнэ.

Тэндэhээ гараhаар, хурьгадай абтажа байhан хашаа соо ороходомнай, ехэл дулаахан, зайн галай гэрэлээр яларжа байба. Энэ ехэ байра соонь, харша хаамагаар холбожо хэгдэhэн хэдэн олон таhалгануудта хурьгад олоороо хаагданхай харагдаба. Маниие хараhан хурьгад гансата шаг шууяа таталдан мааралдашаба.

Хашаагай хойто хажуудань тодхогдоhон калориферээр дамжуулагдаhан бүлеэхэн агаар хурьгадай хашаа соохиие хуурай, дулаан байлгана.

Энэ түрүү хонишоной байра байдалыень харахада, хонидой, хурьгадай байрануудынь hайнаар түхеэрэгдэнхэй, хуhамаг, хорёонуудынь саб гэмээр баригданхай байгаа hэн.

Эндэhээ холо бэшэхэнэ, гурбан модоной газарта байрлаhан колхозой эрхим хонишодой нэгэн Николай Нилович Мироновой ажал хэрэгтэйнь танилсабабди. Эндэ баhал дүрбэн хүн хүдэлдэг байба. Бригадын гэшүүд гэхэдэ, В. Н. Федоров, Н. К. Гусляков, ВЛКСМ-эй гэшүүн А. В. Федоров.

Газааhаань харахада, хонидойнь байра шэнээргэшэг, хашаагай үбэр талын хуhамаг, хорёонууд соо олон хонид хаалтатай эдеэлүүлэгдэжэ байба. Саада захын үбhэнэй хорёо сооhоо хоёр хүн үбhэ ехээр асалаад, наада хажуугайнгаа хуhамаг руу хаяна.

Маанадай хурьгадай байра руу орохо гэжэ ябатарнай, хашаагай үүдэн нээгдэжэ, тэрээн сооhоо дунда зэргын аад, хүдэр шанга бэетэй, табяад наhанай хүн гаража ерэбэ.

— Сайн байна, Николай Нилович! Танилсагты, энэ нүхэрнай республикын газетын редакциhаа ябаhан хүн. Ажалаа хөөрэжэ үгэгты,— гэжэ намтай суг ябаhан колхозой парткомой секретарь Н. Г. Ревенский хэлэбэ.

— Сайн. Хөөрэхэ юумэн үгы. Хониднай хурьгалжа дүүрэнтэбэ. 500-гаад хурьгатай болонхойбди. Манай бригадада 600 зуhаг хонин түрүүшынхеэ түрэбэ бшуу. Байгша ондо бидэ зуун эхэ хонин бүриhөө 75 хурьга абаха, толгой бүхэнhөөнь 3,6 килограмм нооhо хайшалха даабаритайбди. Орожо, абаhан түлыемнай харыт даа. Энэ харюусалгатай хаhадаа яhала hайн бэлдээ hэмди,— гэжэ ахалагша хонишон мэдүүлбэ.

Байра соонь ороходомнай, ехэл эхүүн үнэр хамарыемни сорьёод абаба. Калорифер түхеэрэлгэ хүүежэ, hая гараhан хурьгад тээшэ бүлеэхэн агаар үлеэнэ.

— Энэ яагаа хүндэхэн эхүүн үнэр гээшэб? Аммиагыень газаашань гаргаха аргагүй юм гү? — гэжэ нүхэр Мироновhоо асуубаб.

Арга бии юм ааб даа. Байрамнай ехэл шиигтэй байгаа. Калорифер hаянай тодхоод, хүдэлгэжэ байнабди. Энэ шэбхын эхүүн үнэр үгы болгогдохо даа,— гэжэ тэрэ харюусаба.

Эхэ хонидтоо тэдэнэр толгой бүридэнь 500 грамм үбhэ, 400 грамм талха таряанай зүйл, 200 грамм витаминтай ногооной гурил үгэнэ, бүлеэн уhаар ундалуулна.

— Энэ жэлдэ үбhэ, hолоомоной шанарынь ехэл муу байба. Харлашаhан үбhэ хонид эдижэ үгэнэгүй. Хохирой орондо энэ муу шанартай hолоомоёо дэбдинэбди,— гэжэ Николай Нилович хэлэбэ.

Колхозой парткомой секретарь нүхэр Ревенскиин мэдүүлhэнэй ёhоор, ахалагша хонишон Н. Л. Куклинай даадаг отарада түрүүшын үедэ хурьгадай гарзалха ябадал тохёолдоhон байба. Байра соонь дулаан, хуурай. Эндэ калорифер тодхогдонхой хүдэлгэгдэнэ. Газаань үбhэ тэжээлшье элбэг. Абтаhан хурьгадыньшье өөдэргэн.

— Хонидой хурьгалжа эхилхэдэнь, хашаа соомнай ехэл шиигтэй нойтон байгаа. Тиихэдэ калорифер үгы байгаабди. Игэжэ байра соогоо дулаа үгэжэ шадангүйгөөр наймaн хурьгаяа гарзалуулаа hэмди. Мүнөө хурьгадай гарзалха ушар үзэгдэнэгүй. Калорифертэй болоходоо, нойтыень үгы хэжэ шадаабди,— гэжэ Николай Дмитриевич хэлээ hэн.

Ажахын бусад хонишодой бригадануудай байра байдалыень хараабди. Энэ жэлэй үбэлжэлгые эндэхи хонишодой бараг hайнаар үнгэргэхэ, абаhан түл түрэсэеэ олоор түлжүүлхэ арга боломжотойень мэдээ hэмди.

Д. ДОНДОКОВ.

ШАГНАЛ

Хүн зониие ажаhуудалай талаар хангаха хэрэгые хүгжөөлгэдэ габьяатай байhанайнгаа түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Буряадай АССР-эй хүн зониие ажаhуудалай талаар хангалгын министрэй орлогшо Елена Бадмаевна **Хадыковада Буряадай АССР-эй ажаhуудалай талаар хангалгын габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

* * *

Совет болон ажахын органуудта удаан саг соо ашаүрэтэйгөөр ажаллаhанайнь түлөө, түрэhөөр 80 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, союзна удха шанартай тусхайта пенсионер Константин Васильевич **Гурьяновые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

* * *

Партийна болон совет органуудта удаан саг соо ашаүрэтэйгөөр ажаллаhанайнь түлөө, түрэhөөр 60 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Хяагтын арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ Сымжит Чагдуржапович **Бадмаевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

* * *

Совет болон ажахын органуудта удаан саг соо ашаүрэтэйгөөр ажаллаhанайнь түлөө, түрэhөөр 60 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Хяагтын районой арадай депутадуудай Тамирай сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Иван Романович **Агафоновые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

* * *

Олон жэлдэ hайнаар ажаллаhанайнь, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаhанайнь түлөө, түрэhөөр 90 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, союзна удха шанартай тусхайта пенсионер, 1931 онhоо КПСС-эй гэшүүн Алексей Семёнович **Моксоевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаа.

КПСС-эй XXVII съезд: хурдадхалгын замаар

ШЭНЭ АРГЫН ШЭДИ ЕХЭ

2. БАЯН ХЭШЭГЫНЬ БУСААГДАНА

Үнгэрһэн хоёр жэлэй саада тээ сэбэр паар дээрэ шэниисэ, обёос тарихадаа, эршэмтэй технологи нэбтэрүүлжэ захалһан юм. Тодорхойлбол, сэбэр паар дээрэ эгээл һайн, баян ургасатай сортын ургамалнуудые тарихадаа, эрхим шанартай 1 классай үрэһэ хэрэглэжэ, азотно-фосфорно үтэгжүүлгэ хүсэд хүрэхөөр оруулжа, тарилгаяа буртаг ногооһоо химическэ аргаар хамгаалхаһаа гадна механизаторнуудай ажалые хамтын подрядай гуримаар эмхидхэһэн байна. Түрүү технологиин бүхы заабаринуудай ёһоор Шинагальжинай 120 гектар полидо шэниисэ тариһан Уланай колхозой механизаторнууд гектарай 51 центнер таряа хуряагаа. Тиихэдэ 135 гектарай сэбэр паар дээрэ «удыч жулты» сортын обёос тарижа, гектарай 38 центнер орооһо абаа. Хилганын колхозой механизаторнууд 256 гектар сэбэр паарта «бурятская-79» сортын шэниисэ тарижа, гектарай 43 центнер таряа абаа. Харин 93 гектарай обёосойнь ургаса гектарай 32 центнер болоһон байна.

Зональна гурим нэбтэрүүлжэ, түрүү технологи хэрэглэжэ захалһанһаамнай хойшо райондомнай орооһото болон тэжээлэй ургамалнуудай ургаса урид дээшэлээ. Жэшээлбэл, 1981 ондо район соо орооһото ургамалнуудай ургаса гектарай 4,9 центнер байһан һаа, 1983 ондо 13,2 центнер, 1984 ондо—14,7 центнер, харин нёдондо 18,4 центнертэ хүргэгдөө. Энэ хугасаа соо Уланай, Хилганын колхозуудай таряашад горитойхон амжалта туйлаа. Тусхайлбал, Уланай колхоз 1983 ондо гектарай 22,7 центнер таряа суглуулһан һаа, 1985 ондо гектар бүриһөө 27,1 центнер ургаса абаа. Харин Хилганын колхоз энэ хугасаа соо таряанай ургасые гектарай 14 центнерһээ 22,7 центнер хүрэтэр дээшэлүүлээ.

Манай район арбан нэгэдэхи табан жэлдэ орооһо таряа гүрэндэ худалдаха түсэбөө 51 мянган центнерээр үлүүлээ гэхэ гү, али бүхыдөө 122 мянган центнер шэниисэ бэлэдхэлэй пунктда тушаагаа.

Һүүлэй үедэ Баргажандахи баян ургаса хура бороогой гэжэ хэлсэдэг болоо. Үнэн дээрээ тиимэ бэшэ. 1981—1985 онуудта сагай уларил таарамжатай байбашье, таряанай ургаса 1971—1975 онуудайхиһаа үлүү һайн байгаагүй. Жэшээлбэл, 1971—1975 онуудай май—август һарануудта бүхыдөө 234 миллиметр бороо орожо, 19,4 мянган гектарта таригдаһан орооһото ургамалнуудай ургаса гектарай 7,0 центнер байһан һаа, 1981—1985 онуудта хура бороо 36 миллиметр багаар гэхэ гү, али 198 миллиметр орожо, бүхыдөө 14,8 мянган гектарта таригдаһан таряанайнь гектар бүриһөө 10,6 центнер ургаса хуряагдаа һэн. Тиихэдэ 1982 ондо хура бороо бага байгаагүй. Май һарада 14 миллиметр ороһон һаа, июньдэ —80, июльдэ —81, августда —66 миллиметр бороогой ороходо, гектарай 8,3 центнер таряа суглуулаа һэмди. Харин 1983—1984 онуудта гандуушаг гэхэ гү, али май һарада 14 — 15 миллиметр, июньдэ —33—36, июльдэ —42 —87, август һарада 93—98 миллиметр бороогой ороходо, орооһото ургамалнуудай ургаса гектарай 13,2—14,7 центнер хүрэтэр дээшэлһэн байна. Иигээд байхадаа, таряанаймнай ургаса хура бороогой элбэгээр ороһонһоо бэшэ, харин газар таряалангай агротехникэ эрид һайжаруулһанаймнай ашаар дээшэлээ.

Мүнөө үедэ ниитынгээ адууһа малые шэмэ шанартай тэжээлээр хүсэд хүрэхөөр хангаха гээшэ онсо шухала болонхой. Нёдондо уһа голнуудай хэды ехээр үерлөөшье һаань, районой ажахынууд бүхыдөө 234 мянган центнер гэхэ гү, али урда жэлнүүдэйхиһээ нилээд ехээр бэлэдхээ һэн. Тусхайлбал, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз түсэбөө 101 процент, Бодоной совхоз 110 процент дүүргээ бэлэй. Һүүлэй жэлнүүдтэ ажахынууд бэлэдхэгдэһэн үбһэнэй, дарагдаһан сенаж, силосэй болон бусад тэжээлэй шанарта онсо анхаралаа хандуулдаг болоо. Шэмэ шанартай тэжээл бэлэдхэхэ талаар түрүү технологи, дүй дүршэл дэлгэрээ. Районоймнай ажахынууд кукурузын эшэ набшаар дарагдаһан силосэй шанар дээшэлүүлхэ технологи нэбтэрүүлжэ байна. Жэшээлбэл, Уланай колхоз кукуруза болон обёос һужаагтуулан таряад, силос болгохоор хуряажа дарахадань. Һунэй кислота 100 процент болоно, эрхим шанартай тэжээл болоо. Тиихэдэ Бодоной совхоздо орооһото ургамалай холисоор дарагдаһан силос буруу, хашарагуудта эдюулхэдэнь шэгнүүрээ түд бүрэ хоногой 1100 граммаар дээшэлүүлээ.

Манай районһоо колхоз, совхозуудай бүлэг мэргэжэлтэд Красноярска хизаарай «Назаровский» совхоздо ошожо, орооһото ургамалаар сенаж дараха дүй дүршэлтэйнь танилсажа, хаража ерээ. Тиин байгша ондо иимэ ургамалай тарилга эрид дээшэлүүлжэ, шэмэтэй сенаж ехээр бэлэдхэхэ зорилготойбди. Орооһото ургамалнуудаар сенаж дарахадаа, траншей бүхэнөө 5—6 үдэрэй туршада сүм дүүргэхээр хүдэлмэреэ эмхидхэхэбди.

Мүнөө үедэ Баргажанай, Бодоной, Шитханай совхозууд хартаабха хэрэглэжэ, холимог силос дарадаг дүй дүршэлтэй болонхой.

Буряадай хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлгын институтай эрдэмтэд районамнай ерэхэдээ, гансашье зональна гурим нэбтэрүүлнэ бэшэ, харин энэ аргаяа улам нарижуулан һайжаруулха хүдэлмэри ябуулдаг. Газар таряаланда зональна гурим нэбтэрүүлхэдээ, агротехническэ бүхы заабаринуудые тон наринаар бэелүүлхэ эрилтэ зүб табигдана. Үнэн дээрээ партийна, совет болон хүдөө ажахын органуудай түлөөлэгшэд агрономуудта зэхиралта үгэжэ, дээрэһээнь зонхилжо байнгүй, али болохоор туһалжа, дэмжэжэ байха ёһотой. Тэрэгүй һаа, нилээд ехэ арга боломжотой зональна гурим һайнаар нэбтэрүүлэгдэжэ, аша үрэеэ харюулангүй сааһан дээрээ үлэшэхэл ха юм.

Эрдэмтэдэй, мэргэжэлтэдэй зохёоһон заабаринуудые хүнүүд, механизаторнууд, тракторна бригадануудай коллективүүд бэелүүлнэ гээшэ. Тиимэһээ КПСС-эй райком, райгүйсэдком, РАПО болон колхозуудай правлени, совхозуудай дирекци тракторно-таряан ажалай бригадануудай ажалые хамтын подрядай гуримаар эмхидхэжэ бэхижүүлхээр ехэ ажал ябуулна. Жэшээлбэл, Уланай колхозой Б. Г. Цыденовэй, Хилганын колхозой Д. Р. Раднаевай хүтэлбэрилдэг бригаданууд шэнэ гуримаар ажалаа эмхидхэнхэй юм.

Үнгэрһэн жэлэй үбэл Бато Очирович Гармаевай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд хамтын байра, столово, бани, зунай стадион, машинануудай хашаа, техникэдэ техническэ харууһа хэхэ, заһабарилха мастерской, минеральна үтэгжүүлгын, тоһо, түлишын складуудые шэнээр барижа үрдеэ. Уланай колхозой полевой энэ стан зунай сагта Уланай дунда һургуулиин һурагшадай ажалай болон амаралтын лагерь болодог байна. Мүн эндэ зундаа районой һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудай конкурс үнгэргэгдэдэг юм.

Районой ажахынуудта механизаторнуудаар хангаха асуудал гол түлэб шиидхэгдэнхэй. Эндэ СПТУ-гай ажахы бүхэндэхи жэлэй курсын филиалнууд ехэ туһа хүргөө.

Арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлэй хабарай тарилгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Намарһаа хойшо механизаторнуудай үрэһэ хүрэнгээ, техникээ бэлэн болгожо, поли дээрээ нагшэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ хүсэд хүрэхөөр гаргаһан, саһа хахалжа тогтооһон байна. Байгша ондо районой ажахынууд 4000 гектарта шэниисэ ашаг эршэмтэй технологёор тарижа, гектарай 25 центнер таряа суглуулжа амбаарлахаар хараална. Тиихэдэ энэ табан жэлэй эсэстэ бүхы орооһото ургамалнууд түрүү технологёор таригдаха байна. Районой ургаса ургуулагшад партиин XXVII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь иигэжэ бэелүүлжэ эхилхэнь гээшэ.

В. БАЗАРОВ,
КПСС-эй Баргажанай райкомой нэгэдэхи секретарь.

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМЫН ТҮҮ...

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институтда бэлдэгдэһэн «Марксизм-ленинизмын түүхэ» гэжэ суглуулбариин түрүүшын ном хэблэгдэн гараба. К. Марксын, Ф. Энгельсын революционно, теоретическэ ба бодото ажал ябуулгын эхинһээ хойшо Парижска коммуна хүрэтэрхи үе энэ ном соо харуулагдана. Научна пролетарска үзэл суртал болохо марксизмын бии бололгын хуулита шэнжэ шанар энэ ном соо элирүүлэгдэнхэй.

Тэрэнэй гол хубинуудай хүгжэлтын бүридэл болохо диалектическэ ба түүхэтэ материализмын философи, политическэ экономи, научна социализм эндэ гүнзэгыгөөр шэн-
жэлэн харуулагдана. Н...
мын түүхын шухала бүр...
болохо революционно...
революционно ажал б...
тай нягта холбоо бэр...
байһаниинь, элдэб ор...
марксизмын суртал...
нуудай дэлгэрүүлэгдэһ...
хүдэлмэришэнэй хүдэ...
тэдэнэй батадхагдаһ...
пролетариадай сула...
тэмсэлдэ нүлөөлдэ...
ниинь мүн лэ харуулаг...
Марксизмын түүхые...
азна ба ревизионис ё...
загайруулан харуулдаг...
хэрэгүүд ном соо эри...
гаар шүүмжэлэгдэбэ.
Политическэ лите...
хэблэл энэ номые...
гаргаа.
(ТА...

Манай штатнабэшэ фотокорреспондент В. Плуттын зураг дээрэ Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой хабсаралгын цехэй залуу хүдэлмэришэн комсомолка Марина Филатовае харанат. Марина заводто хүдэлдэг болоһоор гурбан жэл болобо. Энэ хугасаа соо оролдосотой бэрхэ басаган слесарь-хабсаргагшын мэргэжэл дүүрэн шудалаад, цехэйнгээ түрүү хүдэлмэришэн гэжэ
тоологдодог болон...
хүдэлмэришэдэй дунда...
һэн мүрысөөндэ Мари...
түрүү һуурида гар...
бусад түрүүшүүлэй...
һан дүнгүүдһээ дутуу...
дүн харуулдаг. Ко...
Марина Филатова...
үүсхэлтэй хүн. Тэрэ...
гоо комсомолой орган...
ниитын ажабайдалда...
тэйгээр хабаадалсадаг.

Үзэл сурталай хүдэлмэри

БОДОТО ХЭРЭГҮҮДТЭ ЗОРИГЖУУЛАХА

Бүхы ажабайдалтай үзэл сурталай хүдэлмэриин холбооё бэхижүүлхэ, хүн зоной ухаан бодолые баяжуулха эрилтэ мүнөө сагта партийна организацинуудай урда табигдана. Энээн тушаа КПСС-эй XXVII съезд дээрэ тусгаар тэмдэглэгдээ һэн. «...Хүмүүжүүлгын тон шухала шэглэл болохо тус тус хүнүүдые хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ анхарал табигданагүй гэжэ хэлэжэ болохогүй, зүгөөр дадажа һураһан ёһоор «хамта дээрэнь» абажа хараха ябадал үзэл суртал нэбтэрүүлгын хэрэгтэ ехэхэн һаад хэжэ байна» гэжэ Политическэ элидхэл соо КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр М. С. Горбачев тэмдэглэһэн байна. Эдэ үгэнүүд үзэл сурталай хүдэлмэрие шэнэ ёһоор ябуулхыемнай уряална.

Манай Саяанай совхозой агитаторнууд, политинформаторнууд, пропагандистнар хүн зоной дунда ойлгууламжын болон хүмүүжүүлгын нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулдаг. Хэрбээ үйлэдбэриин хэрэгтэй, ниитын ажабайдалтай, хүнүүд хоорондын харилсаатай холбоогүйгөөр хүмүүжэл болбосоролой хүдэлмэри ябуулаа һаа, хэды олон хөөрэлдөө үнгэргөөшье һаа, ямаршье туһа болохогүй. Хэрбээ ажалша коллективүүдтэ эдэбхитэй ажал ябуулга хээгүй, хуули ёһые хэлбэришэгүйгөөр баримталаагүй һаа, социальна үнэн зүб гурим баримталха, ёһо журам ба жаяг заршам сахиха тухай хэдышье олон статьянуудые бэшэбэл, аша үрэ үгэхэгүй.

Социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхахын түлөө дэлгэржэ байгаа тэмсэлэй үедэ үзэл сурталай хүдэлмэриин аша үрые үндэһөөрнь дээшэлүүлхэ эрилтэ урдамнай табигдана. Гүнзэгы удхатай, шэнэ үе сагай эрилтэнүүдтэ харюусама, ажабайдалтай нягта холбоотой ажал ябуулга үзэл сурталай хүдэлмэриин эдэбхитэдһээ хүлеэгдэнэ. Хаана, ямар ажалша коллективтэ партийна бүлэг харюусалгатайгаар, зохёохы ёһоор ажаллажа, үзэл сурталай хүдэлмэрие зүбөөр эмхидхэнэб, тэндэ ажалай дүнгүүд ондоохон байдаг ха юм. Жэшээнь, эдэ үдэрнүүдтэ манай совхозой партком ниитын малай үбэлжэлгэдэ анхаралаа хандуулжа, совхозой фермэнүүдэй, отаранuудай, гүүртэнүүдэй ажалша коллективүүдтэй оло дахин уулзажа, Коммунис партиин XXVII съездын абаһан шиидхэбэринүүдтэй ажалша хүн бүхэниие танилсуулһан байна. Агитаторнууд, пропагандистнар, политинформаторнууд малшадта ошохоһоо урда парткомдо сугларжа, үзэл сурталай хүдэлмэриин ямар түхэл маяг, онол арга хэрэглэхэдэ таатайб гэхэ мэтэшэлэн заабари абаһан байха.

Совхозоймнай Улаан-Горхоной һү һаалиин фермэ һүүлэй жэлнүүдтэ эрхим һайнаар ажаллажа, район дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оло дахин илаһан юм. Тус фермын партийна бүлэгэй хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Республика соогоо мэдээжэ болоһон эрхим һаалишан Г. Д. Бандеев эндэ пропагандистаар хүдэлнэ. Тэрэ ажалайнгаа түрүү дүй дүршэлөөр суг ажалладаг һаалишадтайгаа хубаалдажа, экономическа болон социальна хүгжэлтын асуудалнуудаар нэгэнтэ бэшэ хөөрэлдөө үнгэргэдэг юм.

Улаан-Горхоной фермын улаан булан мүнөө сагай эрилтээр шэмэглэгдэнхэй. Эндэ «Сахилгаанууд», «Хүндэлэлэй самбар», коллективэй социалис уялганууд, КПСС-эй XXVII съездын материалнууд бии. Үнгэрһэн жэлэй үрэ дүнгүүдээр тус фермын дүрбэн һаалишад республикын гурбан мянгатанай клубай гэшүүд болонхой. Мүнөө жэлдэ фермын һаалишад үнеэн бүриһөө гурбан мянга тухай килограмм һү һааха уялга абаад, оролдожо байнад. Энэ эрмэлзэлээ бодото дээрэнь бэелүүлхэдэнь, фермэ дээрэхи партийна бүлэг (хүтэлбэрилэгшэнь Х. Н. Баторова) нилээд ехэ хубитаяа оруулха гэжэ найданабди. Мүн совхозой бэшэшье һү һаалиин фермэнүүд дээрэ үзэл сурталай хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдана. Түбэй, Охор-Шэбэрэй фермэнүүдэй партийна бүлэгүүд энэ талаар нилээд ажал ябуулжа байнхай.

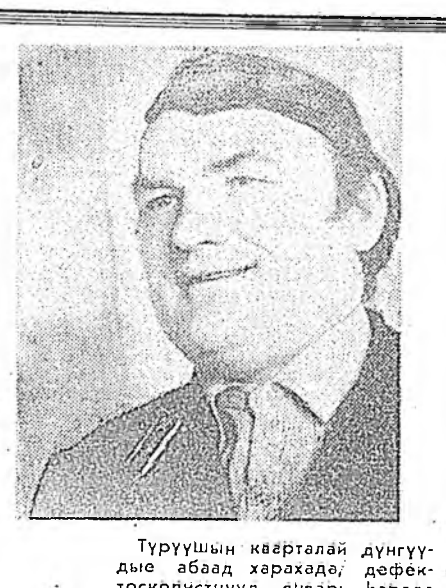
Үнгэрһэн жэлэй ноябриин 5-да Түбэймнай фермын малшад, һаалишад социалис мүрысөөнэй үүсхэл гаргажа, районой малшадта, һаалишадта хандаа һэн. Тус үүсхэлынь съездын урда тээхи социалис мүрысөөнэй уряал болож үгэһэн юм. Тиигэжэ түбэйхид байгша жэлэй эхинһээ үнеэн бүриһөө 368 килограмм һү һаажа, нёдондоной үрэ дүнгүүдые 109 килограммаар дээшэлүүлбэ. Бүхыдөө фермээрээ, нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо, 244 центнер һү ехээр һаагаад байна. Мүнөө үедэ мал ажалда хүдэлжэ байһан коммунистнууд Коммунис партиин XXVII съездын баталһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зоригжолоор далижан, габшагай шангаар ажаллажа байнад.

Ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхалгын хэрэгтэ экономист мэргэжэлтэдэй хубита ехэ. Экономическа эрдэм мэдэсэ мүнөө сагта хүн бүхэндэ хэрэгтэй. Сагаймнай эрилтэ иимэ ха юм. Ажахымнай олон һалбаринууд хамтын подрядай гуримаар, ажахын тоосооной ёһоор ажаллажа эхилэнхэй. Манай совхозой дирекци, партком, профком малшадай болон механизаторнуудай экономическа һуралсалда горитой анхарал хандуулдаг гээшэ. Экономическа һуралсалай хэшээлнүүдые үнгэргэдэг совхозой экономист Р. С. Спольник нилээд дүй дүршэлтэй болонхой. Хэшээл үнгэргэхэһөө урид Раиса Сергеевна шагнагшадтайгаа ажал дээрэнь уулзажа, коллективэйнь ажал хэрэгүүдээр һонирходог юм. Программаар хараалагдаһан тёмэ бүхэниие пропагандист заатагүй шагнагшадайнгаа ажал хэрэгүүдтэй, ажабайдалтай холбожо шудалдаг заншалтай. Тиимэһээ шагнагшадынь ямаршье асуудал байг—алмалта, арьбалалтын ашаг үрые дээшэлүүлхэ тухай гү, али машина, техникые хадагалалгын ба ашаглалгын асуудал гү, али нөөсэ арга боломжонуудые түгэс хэрэглэлгэ гэхэ мэтэ асуудалнуудые шэнжэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг байна. Раиса Сергеевна үбһэ тэжээл бэлэдхэгшэдэй хамтын подрядай гуримда ороходо нүлөөлөө һэн.

Гэхэтэй хамта бидэнэй ажалда дутуу дундануд бии гэжэ тэмдэглэлтэй. Зарим агитаторнууд, политинформаторнууд, пропагандистнар үзэл сурталай хүдэлмэри ёһын тэдысэ ябуулжа, нюдэ далдалаад орхино. Мүнөө тэрэ сагнай үнгэрөө. Шэнэ сагай эрилтээр ажаллажа, XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхээр зоригжонхойбди.

А. ЗАМБУЛАЕВ,
Түнхэнэй районой Саяанай совхозой партбюрогой секретарь.

Мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ

ЗАМАЙ САРЮУНИИЕ САХИЖА...

Мысовойдохи түмэр замай дистанциин коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлээ болзорһоо урид бэелүүлээ һэн. Бүхы табан жэлэй туршада коллектив нэгэ жэгдэ ашаг үрэтэйгөөр хүдэлжэ гараа гэбэл алдуугүй. Түмэр зам заһабарилха, зарим хуушарһан зүйлнүүдыень һэлгэхэ талаар даабаринууд сүм дүүргэгдээ. Дистанциин хүдэлмэришэдтэ ПМС-56, ПМС-218 коллективүүд арга шадабаряараа туһаламжа үзүүлһэн байна.

Түмэр замай байдал шалгадаг вагоной хүдэлмэриин дүнгүүдэй гаргагдахые монтернууд тэсэжэ ядан хүлеэдэг. Юуб гэхэдэ, тэдэнэй хүдэлмэридэ энээнэй ашаар лэ сэхэ сэгнэлтэ үгтэдэг шуу. Монтернуудай хүдэлмэрие тоолон тодорхойлһон баллынь бага байхадаа һайн гэжэ мэдээжэ. Нёдондо 20 баллай зэргын түсэбтэй һаа, 17 балл гэһэн сэгнэлтэ абажа, ехэл баясаа бэлэй. Иигэжэ бүхы околотконууд түмэр замаа эрхим һайнаар харууһалжа байлгаа гэжэ элирнэ бшуу.

Һүүлэй үедэ Мысовойн түмэр замшадые гэр байраар хангалга һайжараа. Иигэжэ кадрнуудые тогтонижуулгада шухала арга нүхэсэл байгуулагдана. Гансал үнгэрһэн жэлдэ өөһэдын хүсөөр хоёр квартиратай 2 гэр баригдаһан, долоон квартира капитальнаар заһабарилагдаһан байна. Гадна үнгэрһэн табан жэлэй туршада иимэ түхэлэй 10 шэнэ гэр ашаглалгада тушаагдажа, түмэр замшадай мэдэлдэ дамжуулагдаһан юм. Электрын элшэ хүсөөр хангалгын участогай хүдэлмэрилэгшэдтэй суг Мысовая станци шадар найман ба арбан найман квартиратай гэрнүүд капитальнаар заһабарилагдаа.

Поезднуудай аюулгүй ябадалые сахилгада дистанциин дэргэдэхи дефектоскопиин цех ехэ үүргэ дүүргэдэг юм. Мысовая станциһаа Выдрино хүрэтэрхи участогые нарин хёрхоор шалгажа, муудаһан, гантаһан рельсын дайралдаа һаа, саг дары мэдээсэдэг заншалтай. Тон харюусалгатай хүдэлмэритэйбди гэжэ гүйсэд мэдэрдэг, хайша хэрэг, һалан хазагай хандаа һаа, түмэр замда ямаршье аюул боложо магад гэжэ ойлгодог юм. Байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэб дефектоскопистнууд 105 процент бэелүүлжэ амжаа. Энэ үедэ түмэр замай участогта шалгалта хэһэн вагон дефектоскоп муудаһан нэгэшье рельс олоогүй юм. Уялгануудаа урагшатай дүүргэдэг коллектив мүн гэжэ эндэһээ тобшолол хэмээр шуу.

Түрүүшын кварталай дүнгүүдые абаад харахада, дефектоскопистнууд январь һарада нэгэдэхи, февраль һарада — хоёрдохи, мерт һарада мүн лэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлһэн байна. Эбтэй эетэй энэ коллектив аяар гурбан жэлэй туршада коммунис ажалай коллектив гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэеэ алдаагүй.

— Манай цехэй гол хүсэн хадаа үйлэдбэриин ветеранууд мүн — гэжэ цехэй начальник Г. Ф. Ефремов хөөрэнэ. — Олониинь хори, гуша, дүшэн жэлэй туршада түмэр харгыда ажаллана. 30 хүдэлмэришэдэй 6-ниинь коммунистнууд, 5-ниинь комсомолшууд мүн. Жэшээлхэдэ, рельсын хэрэглэмжэһээ гараха болоһониие элирүүлдэг тэргэхэнэй оператор, коммунист П. Д. Арефьев 17 наһатайдаа түмэр замда хүдэлхөөр ороһон юм. Тиихэдэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай гурбадахи жэл ябажа байгаа. Түмэр зам заһабарилга дээрэ нэн түрүүн тэрэ хүдэлөө. Оньһон техникэдэ онсо һонирхолтой һэн туладань дүршэлтэй оператор тэрэниие дэмжэжэ, дефектоскопистын мэргэжэлдэ һургаһан юм. Иигэжэ кадрнуудһай тогтонижоно гээшэ.

Түмэр замдахи өөрынгөө участогта тэргэхэнээ үдэр бүри түлхин гаража, һонор хёрхо эмшэн мэтэ рельсын дууе «шагнадаг» энэ хүмнай юһэдэхи, арбадахи табан жэлнүүдэй ударник мүн. Цехкомой гэшүүнээр һунгагданхай. Тиихэдэ гуша гаран жэлдэ эндэ ажаллажа байһан ветеран А. Г. Быковые дурдахадаа, эрхим һурган хүмүүжүүлэгшэ гэжэ магтамаар юм. Техникээ гүйсэд һайнаар мэдэхэһээ гадна үйлэдбэридэ һая ерэһэн хүндэ али зэргын туһаламжа үзүүлжэ, дэмжэжэ байдаг. Залуу хүниие тэсэбэри ехэтэйгээр, хэдышье һургаха аргатай. Александр Григорьевич поезднуудай аюулгүй ябадал, тааруу эрхэ байдал хангаха талаар уралан нарижуулгын олон дурадхалнуудые оруулһан байна. Тэдэнь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Отделениин коллективүүдэй дунда «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн мүрысөөнэй үнгэргэгдэхэдэ, түрүү һууринуудай нэгые эзэлээ һэн. А. Г. Быков оролдосото ажалайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаа бэлэй.

Өөртөөшье, бусадташье эрилтэ ехэтэй, үнэн зүбөөр хүдэлмэреэ эмхидхэдэг хүн гэжэ цехэй начальник Г. Ф. Ефремов тухай хэлсэдэг. Ажалайнь намтар түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилээд, түмэр харгыдахи хүдэлмэритэй холбоотой юм. Техникэ, хүнүүд, түмэр замай участок — эдэ бүгэдэ хуу мэдээжэ, хуу дүтын болонхой бшуу. Тиимэһээл түсэбтэ даабаряа коллектив саг үргэлжэ дүүргэдэг, үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай бшуу. Эрид хубилалтануудай үе сагта түрүү коллектив үрэ бүтээсэеэ бүри дээшэлүүлхэ зорилготой.

М. СУТУРИН,
манай штатнабэшэ корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. Ф. Ефремов.

Авторай фото.

МАЛ АЖАЛ—ГАБШАГАЙ А...

ҺАЖААН АБАМААР ЖЭШЭЭ

Дотоодын нөөсэ арга боломжонуудые хэрэглэн, Орловско областиин XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз һү үйлэдбэрилгые дээшэлүүлнэ. Ажахын малшад байгша оной түрүүшын кварталай даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэжэ амжаба.

Ажахыда, тэжээл үйлэдбэрилгэдэ, үүлтэртэ хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ эзэн ёһоор хандадаг, тэжээлэй килограмм бүхэниие гамтайгаар хэрэглэдэг юм. Колхоздо тэжээл хадагалдаг газар бии. Һү һаалиин комплекстой зэргэлээд үбһэнэй сарайнууд, корнеплод хадагалха байра бариганхай. Эндэнь силосэй болон сенажай траншейнүүд бии. Эндэхи операторнууд бригадна подрядай гуримаар хүдэлдэг.

Малшадай ажабайдалай болон ажалай бүхы асуудалнуудые комплексын совет шиидхэдэг. Энэнь эсэсэй үрэ дүнгүүдэй түлөө малшадай хүн бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлнэ. Ажахыда элдүүрилэгдэдэг 100 гектар бүхэндэ 1000 шахуу центнер һүн үйлэдбэрилэгдэдэг.

РЕЦЕПТЫН ЁҺООР ЗОХЁОГДОНО

Киргизэй ССР-эй Наукануу-
дай академиин Биохи...
лон физиологиин ...
мэргэжэлтэд эрдэм...
үндэһэ һуури дээрэ...
эдеэлүүлхэ рацион...
юм. Хонидые микр...
нүүдээр хангаха тал...
нэй зохёоһон норм...
цые хэрэглэн, Иссы...
районой Калининай...
колхозой Б. Ороз...
даг бригадын хони...
жэлгын үедэ мянга...
хонидойнгоо нэгыень...
луулангүй, абаһан...
бүрин бүтэнөөр түлж...
Эрдэмтэдэй заабари...
микро-нэмэлтэнүүдэй...
нүүдые» фермэ болон...
нуудта амяаран хаб...
зохёоходо бэлэн, ямар...
зын тэжээлэй шэмэтэ...
дай хэмжээ тодо...
болохо юм. Хайшааш...
таблица хэрэглэһэнэй...
бэлэдхэгдэһэн үбһэ...
орооһо тарянай зү...
нилээд хубинь алмаг...
Мэргэжэлтэдэй зааб...
баримталан, үбэлдөө...
нэгэ хониндо 1,3 ...
единицэ гаргашалхада...
дой ашаг шэмэ ал...
байна. Хэрэгтэй бүхы...
дээр шанаржуулагдаһа...
тэжээл хурьгадта үг...

Бууpaһан солоёо бусаахаар г...

ЗАЛУУШУУЛ—МАНАЙ ХАЛАА...

Түрэл партиингаа түүхэтэ XXVII съездэ хабаадалсахаяа оронойнгоо ниислэл хото—Москва мордохын урда тээ ухаандамни олон бодолнууд түрэжэ, сэдьхэлыемни нилээд хүлгүүлһэн байха. Нэн түрүүлэн хэжэ байһан ажал тухайгаа хөөрэхыемни гүйгаа һаань, даб дээрэ юун тухай хэлэхэ байһанаа лаб мэдэхэгүй һэм. Тэрэ холын Москвада, Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо мэдээжэ хүнүүдэй дунда юрын хонишоной хүдэлмэри тухай тэрэл хэбээрнь хөөрөө һаамни, юрэдөө, хэндэ һонирхолтой байхаб даа гэжэ абаһаар һанаа бэлэйб. Удаань съездын хүдэлмэреэ эхилхэдэ гэхэ гү, али партиин ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой хэһэн КПСС-эй ЦК-гай Политическэ элидхэлые тон анхаралтайгаар шагнаһанай удаа толгойдомни бүри ондоо бодолнууд түрэжэ, ямаршье асуудалда сэхэ харюусаха аргатай болоһоншуу байгаа һэм. Удха түгэлдэр элидхэл шагнахадаа, бүхы дутагдал, амжалтануудаа ондоохоноор сэгнэжэ, зэргэсүүлжэ үзөөбди. Үнгэрһэн хугасаа соо хэды ехэ хүдэлмэриин хэгдээшье һаань, үшөө хэгдэхэ юумэн ямар ехээр тодорхойлогдоо гээшэб! Юрэдөө, манайшье хонишодой урда ехэ зорилгонууд табигдаа. Тусхайлбал, хонишод гансашье оронойнгоо Эдеэ хоолой программа бэелүүлэлсэхэ бэшэ, мүн энэ һалбарияа эрид хүгжөөжэ, ашаг шэмыень улам дээшэлүүлхын түлөө өөһэдөөл оролдолго гаргаха болоно. Эндэ ондоо хүнүүдэй захяа, заабари, туһаламжа, дэмжэлгэ хүлеэжэ байлтагүй. Илангаяа мүнөө үедэ хүн бүхэн ондоо тээһээ бэлэн туһаламжа хүлеэнгүй, өөрынгөө арга шадабари гаргажа ажаллаха ёһотой гэһэн тон зүб эрилтэ табигдадаг болоо.

Урдандаа байдалнай ондоо, эрилтэшье һулахан байгаа гээшэ. Хонишон бүхэн хурьга абажа, гарза, хоролтогүйгөөр түлжүүлээл һаа, болоо гэжэ һанадаг һэмди. Үнэндөө тиимэ бэшэ байба. Бидэ хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхэһээ гадна нооһо ехээр хайшалха, тарган мяха, һайн арһа элбэгээр үйлэдбэрилхэ тухай бодомжолхо хэрэгтэй болоно. Тэрэшэлэн хурьга абажа түлжүүлхэдээ эдэ хурьгад саашадаа һүрэгыемнай шэнэлхээр ашаг шэмэтэй хонин болохо гү гэжэ баһал ухаандаа шэбшэхэ зэргэтэйбди.

Хони үсхэбэрилхэ гээшэ Буряад оронноймнай эгээл үнинэй һалбаринуудай нэгэн мүн. Тиимэһээ энэ талаар нютаг бүхэндэ онсо өөрын түхэл маягтай онол арга, дүршэлшье бии байха. Зүгөөр һүүлэй жэлнүүдтэ манай эртэ урдын заншалтай энэ һалбари нилээд гээгдэлдэ ороһон байна. Энээн тухай Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Социалис Ажалай Герой Даша-Нима Буодиевич Сундуев тон зүбөөр бэшэжэ, республикынгаа бүхы хонишодто, мэргэжэлтэдтэ, хүтэлбэрилэгшэд болон эрдэмтэдтэ һанамжаяа хэлэхыень уряалан хандаһан байна.

Би хони үсхэбэрилхэ һалбарида гуша гаран жэлэй туршада ажаллажа байнаб. Энэ үе соо яһала дүршөө аабзаб. Һүүлэй үедэ манай Хоринн райондо, мүн республика доторнай хонин бүриһөө хурьга абажа, гарза хоролтодо оруулангүй тэнжээжэ, зуутанай зэргэдэ гарагшаднай үсөөн болошоо. Юундэ иимэ ушар тохёолдобо гээшэб? Магад, хонидоймнай үүлтэр, ашаг шэмэ доошолоо гээшэ гү? Үгы даа. Манай Үдын совхоздо хонидой үүлтэр һайжаруулха талаар горитойхон ажал хэгдэдэг. Энэ хэрэгтэ совхозой директор Ц. Ж. Ширабдоржиев, ахамад зоотехник В. К. Халматов гэгшэдэй оруулһан хубита нилээд бии байха гэжэ тэмдэглэлтэй.

Минии һанахада, үнинэй хонишодой түрүү дүй дүршэл залуушуулда ханамжатайгаар дамжуулагдан үгтэнэгүй гээшэ ха. Гэхэтэй хамта, һүүлэй жэлнүүдтэ олохон түрүү хонишоднай наһатай боложо, наһанайнгаа амаралтада гарана. Тэдэниие халажа ерэһэн ажалша залуушуул мүнөө дээрэ үшөө үсөөн байна.

Нютагайнгаа комсомолшуудай, мүн дунда һургуулиин ахалагша классуудай һурагшадай дунда саг үргэлжэ уулзалгануудые үнгэргэжэ, ерээдүйн хонишон болохоор хүмүүжүүлхы удха шанартай хүдэлмэри холын хараатайгаар эмхидхэжэ ябуулдаг һаа, һайшаамаар үрэ дүнгүүд туйлагдажа боломоор һэн ха.

Совхозой партком, ВЛКСМ-эй комитет иимэ хүдэлмэри эмхидхэжэ, гол анхаралаа хандуулха ёһотой аад, харюусалгата энэ үүргэеэ үшөөл хангалтагүй муугаар дүүргэнэ. Сэрэгэй албанһаа бусажа ерээд гү, али дунда һургуули дүүргээд, түрэл нютагтаа ажаллахаа үлэһэн залуушуулые комсомолой путевкоор хонишодой бригадада эльгээдэг һаань, яһала һайн байха бэлэй, һүүлэй үедэ энэ асуудалда тусгаар анхарал хандуулагданагүй.

Мүнөө үедэ хони үсхэбэрилхэ һалбарида үнэн зүрхэнһөө хүдэлхэ ерээдүйн найдамтай хонишодые бэлдэхэ гээшэ онсо удха шанартай хэрэг мүн.

Манай район соо эхэ хонин бүриһөө түл абажа, гарзалуулангүй тэжээдэг хонишод үсөөхэн. Жэшээлбэл, Анаагай совхозой Дамба Доржиев, Бадмажап Дондоков, Маланья Бальсамбуева, Хүрбын совхозой Фанья Загидуллина нёдондо зуутанай зэргэдэ гараа. Эдэ нүхэднай ажал хүдэлмэридөө нарин нягтаар хандадаг. Хурьгадаа харууһалхадаа, зоотехническэ заабаринуудые бүхыдэнь зүбөөр сахидаг байха юм. Эдэнэр түсэб, уялгануудаа жэлһээ жэлдэ хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, районой хонишодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ заабол шалгаржа, олоной магтаалда хүртэнэ ха юм.

Өөрынгөө ажал тухай хэлэбэл иимэ. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринууд болзорһоонь урид дүүргэгдээ һэн. Түсэбэй ёһоор бүхы дээрээ 3115 хурьга абаха даабаримнай 1115 хурьгаар үлүүлэгдээ. Нооһо хайшалжа бэлэдхэхэ түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэһэн байна. Энэ табан жэлэй туршада 100 эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 119 хурьган абтажа түлжүүлэгдэһэн, мүн хонин бүриһөө 4,1 килограмм нооһон хайшалагдажа тушаагдаһан байха юм.

Иимэ амжалта туйлахань бэлэн бэшэ байгаа. Үбэлэй янгинама хүйтэндэшье, зунай аагма халуундашье хура бороо, саһа шуурганайшье үедэ хонишон гээшэ даалгагдаһан ажалаа хэжэ, һүрэгөө гарзалуулангүй, ашаг шэмыень элбэгжүүлхэл гэжэ оролдожо ябадаг ха юм. Илангаяа түл абалгын үедэ хүшэр саг ерэдэг гээшэ.

Хонишодой бригаданууд һүрэгтэнь лаб хүрэхөөр тэжээлээр хангагданхайл һаа, заабол амжалта туйлаха аргатай байдаг. Манай бригадын үбэлэй байрын дэргэдэ 60 гектар сабшалан бии юм. Бидэ энэ сабшаланһаа үбһэ ехээр хуряажа абахын тула хүрьһыень һайжаруулхаар наг шэбхэ гаргажа, хабартаа горхоной уһаар хоёр-гурба дахин ундалуулнабди. Нёдондо манай бригада энэ сабшалан дээрэһээ бүхыдөө 840 центнер эрхим шанартай үбһэ сабшажа һурилһэн юм. Бидэ абаһаар өөрынгөө сабшалангай ургаса хуряагаад, совхоздоо 2 мянга шахуу центнер үбһэ бэлэдхэжэ тушаагаа һэмди. Манай бригадада Т-40 түхэлэй нэгэ трактор, косилка, тармуур, үбһэ шэрэхэ нагшуурга, түхеэрэлгэнүүд даалгагдажа үгтэнхэй.

Үбһэ хуряалгаяа дүүргэһэнэй һүүлээр бүхы машинануудаа заһабарилаад, үбэлжөөнэйнгөө байрада хадагаламжада табяа һэмди.

Намартаа бидэ сабшалан дээрэ горитойхон хүдэлмэри хэжэ үрдеэбди. Зарим участогуудһаа модон отологдожо, һубаг, ханаабууд шэнээр татагдаа, сэбэрлэгдээ һэн. Тиимэһээ энэ хабарай һайрамаар сабшалангаа ундалуулха аргатай гээшэбди. Саашадаа хонишодой бригада бүхэнэй дэргэдэ тарилгын тусхай участок бии болгожо, эсэнко тари-
даг байбалнь, һайн ...
һананаб. Юуб гэхэдэ, ...
тарихада, гансашье ...
иимэ тэжээлээр хангаа...
шэ, мүн үбэлэй үедэ ...
бэлшээхэдэ таарамжата...
Манай бригада бай...
хурьга абажа түлжүүлэ...
уялгаяа сүм дүүргэжэ...
Абтаһан түл түрэсэн...
хоролтодо оруулангүй...
жүүлхэ хүсэлэн бии. ...
жээлшье хүсэд хүрэхэ...
XXVII съездын хүдэ...
хабаадалсаха үедэмни...
дымнай гэшүүд яһала ...
ажаллажа, бүхы хүшэ...
хаһа сагыень гэмгүй...
гараһан байгаа.
Саашадаа залуу хони...
олошоруулхын тула ...
дой һуудал байдалые ...
хал хэрэгтэй. Томоохон...
бригадануудые эмхидхэ...
сашье хонидой томо...
бэшэ, мүн хонишодой ...
үндэр һаруул гэрнүүд...
хал хэрэгтэй. Мүнөө ...
гээшэ алдар солын, ...
гэнэй хойноһоо үрдин...
гүүлхэөө болиһон ха ...
мэһээ нэн түрүүлэн ...
нэй һайнаар ажаллаж...
рамжатай эрхэ байдал...
ха гээшэ онсо шухала...
логдохо ёһотой. Энэ...
партиин XXVII съезд...
олохон делегадууд тон...
лэһэн байха. Тодорхо...
ерээдүйнгөө халаан бол...
луушуулые һурган хүмүү...
хэ, зүбшэл заабари ...
хүргэхэ, дэмжэхэ гээ...
хонишодой нангин үүр...
аал?

Г. ВИ...
Хоринн районой Удын ...
зой ахалагша хонишон ...
эй XXVII съездын де...

ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛАГШАДАЙ ҮГ ЗОРИЛГО

ментнүүдээр яһала түгэс хангагданхай гээшэ. Зарим ажахынуудай, жэшээлхэдэ, Михайловкын, Хамниин, Цахирай, Харацайн совхозуудай мүнөө зөөрэр дурсагдагша нютагуудай харьяата фельдшерскэ пунктнүүдтэ физиоаппаратура абтаад байна. Мүнөө үедэ Михайловка, Хэмни, Мэлэ, Үлэгшэн тосхонуудай фельдшерскэ пунктнүүдтэ физиокабинедүүд хүдэлэгдэнэ.

Худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ медицинын туһаламжа үзүүлхэ зорилготойгоор районой түбэй больницын дэргэдэ нүүдэл албан эмхидхэгдээ. Эндэ гол түлэб нүүдэл амбулатори, флюорографиин болон шүд эмнэлгын талаар туһаламжа үзүүлэгдэнэ.

Нютагуудай фельдшерско-акушерска пунктнүүдтэ, амбулаторинуудта, мүн участково больницануудта туһаламжа үзүүлхэ зорилготойгоор районой түбэй больницын мэргэжэлтэд урдшалан табигдаһан графигай ёһоор худөө зорижо гарадаг.

«1985—1986 онуудай үбэлжэлгын үедэ малшадые хангалгые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй райкомой бюрогой, арадай депутадуудай райсоведэй гүйсэдкомой тогтоолые дүүргэхэ зорилготойгоор районой болон участогуудай врачнарта мал ажалай точконууд даалгагдаһан байгаа.

Жэл бүри райсоведэй гүйсэдкомой заседаниин шиидхэбэреэр худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй элүүр энхые шалгаха хүдэлмэри эхилдэг. [illegible] ...һаламжа хүдөөгэйхидтэ үзүүлхын тула терапевт, педиатр, стоматолог гэхэ мэтын врачнууд нэгэджэ, нүүдэл бригада эмхидхээд, малшадай холын буусануудаар ябажа ерэдэг байна. [illegible]

КПСС-эй XXVII съездэй экономикын хүгжэлтые хурдадхаха зорилгын замда [illegible] зорилго болоно.

А. БАКШЕЕВА,
Захаминай районой түбэй больницын ахамад врачай орлогшо, Буряадай АССР-эй габьяата врач.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ЕВРОПОДО АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ ХАНГАХА

Дайнай аюулда эсэргүү тэмсэлээ эдэбхижүүлэн, ядерна зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые аалидуулха талаар тодорхой ба нүлөө ехэтэй хэмжээнүүдые абахын түлөө, Европодо аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной түлөө ябуулгануудай неделиэхилэнхэй. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй шиидхэбэреэр тэрэ недели гитлеровскэ Германиин бэеэ тушааһан үдэр— майн 8-да эхилдэг заншалтай. Энэ үдэр юрэ шэлэгдэһэн бэшэ ааб даа. Гэрэ хадаа ядерна үе сагта хүсэ хэрэглэхэ ябадалые арсалдаа зүришэлдөөнүүдые шиидхэлгэдэ таарамжатай хэрэгсэл гэжэ бодомжогүйгөөр хэрагшадта шанга һануулга болоно. Дэлхэйн хоёр дайнай гал дүлэнэй соробхилһон Европо түбиин дахинаа буу зэбсэгүүдэй хэтэрмэ ехээр суглуулагдаһан регион болгогдоод байһан ушартай эбсэхын аргагүй.

Дурсагдагша неделиин урда тээ үнгэргэгдэһэн, мүноошье боложо байһан суглаан ба конференцинүүд дээрэ, мүн олониитын манифестацинуудай үедэ ядерна дайнай аюулые зайсуулгада хүсэ шадалаа элсүүлэн, буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргалгые улам үргэдхэхэ һэдэлгэ гаргажа байһан империалис хүсэнүүдтэ эрид шанга сохилто үгэхэ шухала гээд тэмдэглэгдэнэ. Америкын «одото дайн» гэдэг программын хэды ехэ аюултай байһаниинь, ээрхэг түримхэй НАТО-гай талаар Баруун Европодохи союзнигуудаа Вашингтоной тэрэ программадаа хабаадуулхые элдэб аргаар оролдожо байһаниинь онсолон заагдана.

Ронебю хотодо үнгэргэгдэһэн уласхоорондын конференци дээрэ үгэ хэлэһэн Швециин гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Андерссон замбуулинай дайдада ядерна зэбсэг гаргалгые зайсуулха ба тэрэниие газарта бүтээлгэ болюулха талаар хэлсээнүүдые баталха шухала гэжэ онсолон тэмдэглээ. Ядерна зэбсэгүүдые туршалгаһаа гүйсэд арсахын түлөө бэлэн байһанаа тэрэ мэдүүлээ. Тэрэнь хадаа ядерна зэбсэгүүдые шэнэлэн хубилгаха замда горитойхон хаалта боложо үгэхэ зэргэтэй.

Эб найрамдалые бэхижүүлхэ ба замбуулинай дайдада ядерна зэбсэг гаргалгые зайсуулха асуудалай бүри мэнэ һаяхан Копенгагенда үнгэргэгдэһэн уласхоорондын уулзалга дээрэ баһал тиимэ эрилтэнүүд табигдаһан байна. Тэрээндэ хабаадагшад ядерна бүхы туршалгануудые болюулха тухай Советскэ Союзай дурадхалые дэмжэхэ, «одото дайнай» программые бэелүүлгэ зогсоохо ба замбуулинай дайдые амгалан тайбанаар ашаглаха хэрэгтэ уласхоорондын үргэн харилсаа холбоо байгуулха гэжэ США-е уряалаа.

Европодо элдэб янзын буу зэбсэгүүдэй нөөсэнүүдые захагүй ехэл болгожо байһан ушарай хэды аюултайшье һаань, энэ ябадал зогсоогдоногүй. Тэрээнһээ гадна, ядерна ба юрын зэбсэгүүдэй нөөсэлгэдэжэл байхын хажуугаар, Холбоото Штадууд Европодо үшөө химическэ зэбсэг ехэ болгохоор түсэблэнэ. НАТО-гай талаар хамжагшадайнгаа зүбшөөлые абажа, тэдэнэйнгээ газар дээрэ химическэ шэнэ түхэлэй зэбсэг — бинарна снарядуудые тараан тодхохо зорилгоор Вашингтон һүүлэй үедэ тэдэндээ шанга баалалта хэнэ.

Дурсагдагша неделиин урдахана үнгэргэгдэһэн манифестаци, митингнүүдэй үедэ Европо түбидэ аюулгүй байдал бэхижүүлхэ талаар Советскэ Союзай дурадхаһан холын хараатай дурадхалнуудые Европын эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдээр дэмжэлгын улам үргэдэжэ байһаниинь эли тодоор харагдаа. Эдэ дурадхалнуудые тайлбарилха зуураа Европо түбидэ эб найрамдал бэхижүүлхэ ба тогтонижоһон байдал хангаха, тиихэдэ ядерна, химическэ ба юрын буу зэбсэгүүдые, тэрэшэлэн зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо ябадал хараалһан совет программын бүрин бүтэн шэнжэ шанартай байһаниие хилын саадахи политическэ ба ниитын ажал ябуулагшад тэмдэглэнэ.

АМЕРИКАН ЁҺОНОЙ НЭГЭН ҺАНАЛ

Дэлхэйн капиталис гол оронуудай дээдэ тушаалтадай зүблөөн майн 4—6-да Токиодо үнгэргэгдэбэ. Тэрээндэ США-гай, Канадын, Великобританиин, Франциин, ФРГ-гэй, Италиин ба Японой хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсаба. Баруун оронуудай экономическа бэрхэшээл ехэтэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын, хамжагшадай дундахи зүришэлдөөнүүдые гуримшуулхын тулада иимэ уулзалганууд тусхайта ёһоор үнгэргэгдэдэг байха юм. Гэбэшье уласхоорондын байдалда хоро хүргэхэ зорилготой политическэ кампани эмхидхэхын тулада Холбоото Штадууд жэлһээ жэлдэ үнгэргэгдэдэг иимэрхүү уулзалгануудые хэрэглэдэг болонхой. «Ехэ долооной» энэ удаа Токиодошье үнгэргэгдэһэн зүблөөн ондоо шэнжэтэй байбагүй.

Франциин «Либерасьон» газетын тэмдэглэһэнэй ёһоор, уулзалгын эхилһэнһээ хойшо президент Рейган «коммунизмда эсэргүү ябуулга ба хүнүүдые алаха ябадалтай тэмсэл хэхэ тушаа оролдосо ехэтэйгээр хэлээ». США-гай заабаряар бэшэгдэһэн политическэ деклараци ба «хүнүүдые алалгаар уласхоорондын ябуулгын» талаар хамтын мэдүүлгэ тэндэ абтаа.

«Уласхоорондын алууршадта» эсэргүү тэмсэлэй талаар хүсэлэл оролдолгоёо зохилдуулан тааруулха уряалгай саана, бодото дээрээ «бүхы дэлхэйе эзэмдэн зонхилхо шэнэ түхэлэй «политикые» һайшаалгын далдалагдажа байһанда ямаршье маргалта байхагүй. Тэрэнь хадаа Вашингтоной һанаанда таару бэшэ политикатай бэеэ даанхай гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамаарха гэһэн удхатай ха юм. Тэрэ документыень «американ ёһоной нэгэн һаналай» жэшээ гэжэ нэргээд, «баталан абтаһан декларациинь алууршадай ябуулгада эсэргүү тэмсэлдэ бэшэ, харин арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ эсэргүү тэмсэлдэ сэхэ шэглүүлэгдэнхэй» гээд «Юманите» газетэ бэшэнэ. Бодото байдалыень абажа харахада, «долооной» толгойлогшонор хүнүүдые алаха, хюдаха ябадалые гүрэнэй политика болгожо, арсалдаата асуудалнуудые амгалан ёһоор шиидхэлгые хэрэгсээнгүй, сэрэгэй хүсөөр харата ябуулга хэхэ хэрэгтэ үүдэ нээжэ үгэнэ»,— гээд «Юманите» онсолон тэмдэглэнэ.

«Бүхы дэлхэйе эзэмдэн зонхилхо шэнэ ёһоной номнолоор» США Токиодохи уулзалга дээрэ Чернобыльскын АЭС-тэ болоһон эбдэрэлгээр Советскэ Союзда эсэргүү харата кампани дэлгэрүүлхын тулада айхабтар ехэ оролдолго гаргаһан байха юм. Токиодо үнгэргэгдэһэн зүблөөндэ хабаадагшад Вашингтоной баалалтаар бодото дээрээ манай ороной дотоодын хэрэгүүдтэ хамаарха һэдэлгэ боломоор «ядерна аюулгүй байдал» тухай гэһэн мэдүүлгэ абаа.

Тиихэдэ Токиодо сугларһан долоон орониие толгойлогшонор экономическа асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэһээ ямар шиидхэбэри абаба гээшэб? Японой Киодо Цусин агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, «долооной» уулзалга капиталис системын үбшэн болоһон асуудалнуудта харюу үгэжэ шадаагүй. Уулзалгын һүүлээр Японой премьер-министр Накасонэ гол документ болохо экономическа деклараци гэдэгые уншажа үгөө. Тэрээн доторнь капиталис оронууд хүн зоной олоороо хүдэлмэригүйдэлгэһөө, экономикын тогтууригүй байдалһаа, валютын үнэ сэнгэй уналгаһаа ехэ хохидолдо орогдоно гэжэ мэдэрэгдэнэ. Бэрхэшээл ехэтэ эдэ асуудалнуудые шиидхэхын тулада зүблөөндэ хабаадагшад ямар юумэ дурадхаха аргатай байһан бэ гэхэдэ, экономикын бодото байдалые ажаглан хаража байхаар долоон гүрэнэй финансын министрнүүдһээ ба гол банкнуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө бүридэһэн хиналтын совет байгуулха тухай шиидхэбэри гаргагдаа.

ЗОНХИЛОГШЫН ЗАСАГ ҺУЛАРАНХАЙ

Парагвай тухай гү, али тэндэһээ ямар нэгэ мэдээсэл дэлхэйн хэблэлдэ тон үсөөн дайралдадаг гээшэ. Толилогдоо болоһон мэдээсэл дотор заатагүй эндэхи хэһээлтын ээлжээтэ кампани тухай хэлэгдэһэн байдаг. Дэлхэйн эгээл хатуу шэрүүн диктатурануудай нэгэн болохо эндэхи засагһаа парагвай арад гушаһаа дээшэ жэлэй турш шада хашалан зоболон эдлэжэ байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ муу муухай үзэгдэл тохёолдобо. Апрелиин һүүлээр, майн эхеэр зэрлиг зонхилгодо эсэргүү, засагай хүтэлбэриие буруушааһан айхабтар ехэ буһалгаан болоо. Хойшолонгыень — хатуу шанга хэһээлтэ. Демонстраци болон митингнүүдтэ хабаадагшад оронойнгоо үмхирһэн хуушан журамые усадхажа, бодото демократическа засаг тогтоохо эрилтэ табиһан байха юм. Харюудань полициин шидам, газтай граната, хүсэ ехэтэйгээр уһа сэсэрдэг автомат гамгүйгөөр хэрэглэгдээ. Полициин кордонууд ниислэл хотын хоёр университедые — буһалгаанай гол түбүүдые бүһэлэн абаа. Хүнүүд түрмэдэ хаагданхай.

Гэхэтэй хамта Парагвайдахи мүнөө үеын үйлэ хэрэгүүдэй хүгжэлтэдэ шэнэ зүйлнүүд эли тодоор обёорогдоно. Нэгэдэхеэр, арадай тэмсэлэй шэнжэ харагдана. Тусхай хэблэлэй мэдэржэ байһанай ёһоор, хэһээлтын хэды хэгдэжэ байгаашье һаа, арадай тэмсэл мүнөөнэйхидэл иимэ үргэн ехэ дэлисэтэй хэзээдэшье байгаагүй. Хоёрдохёор, энэ тэмсэлэй ашаар буу зэбсэгтэ түшэглэһэн, Вашингтоной дэмжэлгээр байдаг журам һуларжа захалба. Засагай хүтэлбэридэ байһан сэрэгэйхидэй үгэёэ ойлголсохоёо болиһон тухай мэдээсэл тарана. Арад зондо эсэргүү журамай зарим нэгэ үндэр тушаалтад зугадан талиихаар забданхай. Тэдэнэр гэр байраяа, бусад үнэтэ зөөриеэ худалдана. 1954 онһоо Парагвайн таһалгарягүй зонхилогшо байһан, үтэлһэн генерал Стресснер гэгшын хоргодон байрлаха тушаагаа Тайваньтай нюуса хөөрэлдөө хэһэн тухай мэдээсэл хүршэ Аргентинэдэ дуулданхай.

Политическэ байдал шэнжэлэгшэд Парагвайда зонхилогшын засаг унаха ойртоо гэһэн тобшолол хэнэ. Тиигэхэ мүртөө тэрээнтэй хамта ажалша хүнүүдые дарлан мүлжэлгэ усадхагдана гү гэһэн асуудалда абтана. Зонхилогшо Сомоса гэгшын олон жэлдэ засаг бариһан Никарагуадахидал адли байдал Стресснертэй тохёолдожо магад. Революциин болоходо никарагуан арад зонхилогшые өөрынь журамтайнь хамта усадхаһан ха юм. Тиихэдэ Гаитида тиимэ юумэн болоогүй. Вашингтон зонхилон дарлагшые арад зонойнь зэбүүрхэлһээ холодуулаад, засагайнь хүтэлбэридэ тэрэнэй түпамаршад байгшадые табинхай. Эндэ хэһээлтын журам үрдынхяараал үмөөрэгшэдтөө үнэн сэхээр алба хэнэ.

Парагвайда Сагаан байшангай «гаитян карта» наадаха хүсэлтэй байһаниинь хэндэшье нюуса бэшэ ааб даа. Империализмын ба нютагай хархис хүсэнүүдэй энэ түсэбые таһалдуулхын тулада Парагвайн түрүү үзэлтэй хүсэнүүд жагсаалаа нэгэдүүлнэ. Тэдэндэ миил гаршаг һэлгэлгэ бэшэ, харин бодото демократи, бэеэ даанхай байдал, эрхэ сүлөө хэрэгтэй.

В. ВАСИЛЕЦ,
В. ЧУКСЕЕВ,
Ю. РОМАНЦЕВ.
(ТАСС).

Соёлой-спортивна комплексдо

...А ТУҺАТАЙГААР ХЭРЭГЛЭНЭ

...Хориин районой ...тивна комплексын ...яһала һайнаар ябуулнээ. ...дүрбэн һарын хугасаа ...һонирхолтой хэмжээ ...олоор үнгэргэгдэ... партиин XXVII ...дэлэлдэ зорюулагдаһан ...цертнүүд, лекци хөө... спортивна мүрысөөнүүд эмхидхэгдэһэн байна, ...дай депутадуудай ...ведэй гүйсэдкомой ...гые даагша Э. Д. ...хэ зуураа: — «На... гэһэн фольклорно ...ай хүдэлмэ... һэргээн, ехэ кон... харуулба. Үхибүү... һургуулиин хү... эдэбхижүүлэгдээ. ...мүрысөөнүүдтэ Хо... предприятинуудай ...нуудай коллекти... олоороо хабаадал...,— гээд нэмэбэ.

...эрхо ансамб... 25 хүн ороно. ...эдэбхитэйшүү... нэгэдэхи дун... багша С. Ц. Цы... ...рдохи һургуулиин В. Б. Эрдынеева, ...хорова, Д. Б. База... ...таһагай хүдэл... В. Сандиков, уран ...районно мастерс... ...рилэгшэ Н. Базар... ДОСААФ-ай инструктор ...ев болон бусад бо... ...бли ингаа эдэбхитэд ...лэгэй хүтэлбэрилэг... Бабуева тон тодор... ...өө һэн. ...соёлой байшангай ...бригада эмхидхэг...дэнхэй. Тэрэнэй хүдэлмэриие Г. Ямпилова амжалтатайгаар хүтэлбэрилнэ. Агитбригадын бүридэлдэ соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд Л. Демышева, М. Басанова, Н. Хорошилова, «Шэнэ үдэ» газетын корректор Х. Жамьяндашиева болон бусад оролсоно. Эдэнэр долоон хоногой среда бүхэндэ тусхай графигаар районой ажахынуудай гүүртэ, отарануудаар ябажа, концерт-наада харуулдаг юм.

Районой түб һууринай соёлой-спортивна комплексын бүридэлдэ «Знание» бүлгэмэй гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Агропромышленна комплексын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ Б. Х. Жамбалов, ажаһуудал хангалгын районой үйлэдбэриин управлениин начальник В. В. Федоров, Анаагай совхозой профкомой түрүүлэгшэ В. А. Ильин, районууд хоорондын Хориин травматологическа отделениие даагша Г. С. Самбатов болон бусад хүн зоной урда һонирхолтой лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, тэдэнэй табиһан асуудалнуудта харюусадаг байха юм.

Хориин соёлой-спортивна комплексын гэшүүн — районой үхибүүдэй спортивна һургуулиин коллектив ургажа ябаа залуу үетэниие адли тэгшээр һурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулна.

— Манай тренернүүд — боксоор СССР-эй спортын мастер Б. Цыденов, Г. Базарсадуев, волейболоор Б-Д. Мухакшанов, Р. Намжилон гэгшэд үхибүүдые спортдо дуратайгаар хүмүүжүүлнэ,— гэжэ спортивна һургуулиин директор Д. Д. Доржиев онсо тэмдэглэхэ зуураа,— Боксын секцидэ ябадаг эдиршүүлнай һүүлэй үедэ яһала амжалтатай. Тэдэниие баримталан харуулһан жэшээнүүд үсөөн бэшэ,— гэжэ хөөрөө һэн.

«Соёлой спортивна комплексын эмхидхэгдэһэнэй удаа танай үхибүүдэй һургуулиин хүдэлмэридэ хубилалтанууд болоо гү?» — гэжэ Д. Д. Доржиевһаа асуубаб.

— Хубилалтанууд яһала боложо байна. Поселково Соведэй гүйсэдкомой, нютагай эмхи зургаанууд болон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө анхарал хандуулагдана. Энэнь түрүүшын алхамууд гээшэ ааб даа. Харин соёлой гуламтанууд үшөөл урданайхяараа ажаллаһан зандаа. Энэ хадаа мүнөө үеын эрилтэдэ харюусанагүй гэжэ эли бшуу,— гэжэ Доржиев харюусаба.

Соёлой-спортивна комплекснуудай мүнөө сагай эрилтэдэ харюусамаар ажалаа эмхидхэн ябуулбалынь, ажалшадай сүлөө сагаа зүбөөр хэрэглэхэ, архидалгатай тэмсэл үсэд шангаар ябуулха, үйлэдбэриин жаяг журам бэхижүүлхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шухала арга нүхэсэл болохо.

Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Агитбригадын хүтэлбэрилэгшэ Г. Г. Ямпилова. 2. (Зүүн гарһаа). Б. Хишектуев, Х. Жамьяндашиева, Н. Базаржапов (режиссер).

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТАСС АПН

...ҮҮЕХЭ ИЛАЛТЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

УЛААН-БААТАР. 1945 оной майн һарада рейхстаг дээрэ надхан намилзуулагдаһан Илалтын улаан туг хадаа социализмын ажамидаралта агууехэ хүсэнэй, марксистско-ленинскэ суртал һургаалай илагдашагүй байлгын, КПСС-эй болон совет арадай бата нэгэдэлэй толотомо һүлдэ тэмдэг болоно гэжэ Монголой «Үнэн» газетэ бэшэнэ. Эхэ оронойнгоо сүршэзмые илаһаар 41 жэлэй ойе һайндэрлэлгын үдэр дэлхэйн арадууд, дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүд фашис Германиие бута сохижо, хүн түрэлтэниие дарлалта мүлжэлгэһөө сүлөөлэлгэдэ шиидхэхы хубитаяа оруулһан СССР тээшэ анхаралаа хандуулһан байгаа гэжэ «Нян зан» газетэ тэмдэглэбэ. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай бүхы бэрхэшээлые илаһаар гарһан совет арадай бата хүсэтэй байлгын, КПСС-эй болон совет арадай бата нэгэдэлэй, нягта жагсаалай толотомо гэршэ жэшээ болобо гэжэ «Нодон синмун» газетэ бэшэнэ. Энэ илалта хадаа совет хүнүүдэй олониитын баатаршалгын үрэ дүн болоно. Тэдэнэй гаргаһан баатаршалга газар дэлхэйн бүхы арадуудай дурасхаалда хэтын хэтэдэ үлэхэ юм.

...ЛИН. Эсэгэ ороноо ...лгын Агууехэ дайнда ...арадай түйлаһан Илал... жэлэй ойдо зорюу... ГДР-тэхи СССР-эй ...соо уулзалга бо... СЕПГ-гэй ЦК-гай Гене... секретарь, ГДР-эй ...Соведэй түрүүлэгшэ ...еккер, ГДР-эй Минн... Соведэй Түрүүлэг... Штоф, республикын ...ба гүрэнэй бусад ...рилэгшэд тэрээндэ ...һан байгаа.

ХАНОЙ. Гитлеровскэ фашизмые илаһаар... лөөтэ. ба бэеэ дааһан байдалай, Октябриин хэрэгэй түлөө айхабтар шанга тэмсэлдэ толотомо илалта түйлахадаа, Улаан Армиин баатар габьяата сэрэгшэд фашис дарлалта мүлжэлгэһөө Европын арадуудые сүлөөлэлгэдэ, дэлхэйн хүгжэлтэ дэбжэлтые аршалан абаралгада шиидхэхы хубитаяа оруулһан байгаа. Энэнь тус илалтын элитэ ехэ удха шанар болоно.

шээл түбэгүүдые совет арад бэе дээрээ даажа гараа һэн. Түүхын һургаалнууд мартагдаха ёһогүй. Эб найрамдалай, уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө, ядерна буу зэбсэгүүдые зайсуулан сарахын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэлэл оролдолгонуудаа нэгэдүүлхэ шухала гэжэ КНВ-гэй ЦК-гай орган бэшэнэ.

ПХЕНЬЯН. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда СССР-эй түйлаһан түүхэтэ илалта хадаа социалис бай-...

СОВЕТ ВЫСТАВКЭ НЭЭГДЭБЭ

ДЖАКАРТА. СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай нэгэдэлнүүдэй мэдээсэлэй выставкэ Индонезиин ниислэл хотодо нээгдэбэ. Худалдаа наймаас үргэдхэлгэ хоёр ороной хоорондохи харилсаае саашадань хүгжөөхын тула ехэ удха шанартай гэжэ выставкэ нээлгэ дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Джакартада совет выставкые нээлгэдэ Индонезиин тала анхаралаа ехээр хандуулна. СССР-эй Худалдаа наймаанай-промышленна палатын, Гадаадын худалдаа наймаанай министерствын болон совет гадаадын худалдаа наймаанай нэгэдэлнүүдэй эндэ ерээд байһан делегацитай гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Кусумаатмаджа уулзахадаа, худалдаа наймаанай холбоо барисаае бэхижүүлхэ хоёр ороной хани барисаае, [illegible] ехэ удха шанартай гэжэ тэмдэглээ.

СССР Индонезиһээ каучук, пальмын тоһо, сай, кофи болон нефтьдэ хабаагүй бусад эд бараа, эдэлэл хэрэгсэлнүүдые худалдажа абадаг байна. Эдэнэй орондо Советскэ Союз тракторнуудые, бусад техникэ Индонезидэ худалдадаг юм.

«ТИМУРАЙ» ШЭНЭ ЗУЖЭГ

Харьковай барилгашадай ордонгой дэргэдэхи «Тимур» гэһэн театр-клубта хабаадагшадай бэлдэһэн «Хүнүүдтэ туһалхаяа шамдагты» гэһэн шэнэ зужэгые дайнай ветерануд түрүүлэн хараа.

Тимуровска хүдэлөөнэй түүхэ ба мүноонэй хэрэгүүд тухай хөөрэһэн зужэг дотор мэдээжэ бэшэ олон баримтанууд хэрэглэгдээ юм. Ороной пионернүүдэй алдарта ёһо заншалнуудай эхи табигшадтай уулзажа, үхибүүд тэдэниие суглуулһан байгаа. Дайнай ветерануудые, интернат-һургуулиин һурагшадые шефтээ абаһан хүүгэдэй коллективэй ажал хэрэгүүд тухай эдир артистнуудай зужэг соо харуулагдана.

(ТАСС).

...ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА СЕКРЕТАРЬТАЙ УУЛЗАБА

...-ЙОРК. СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо А. А. Бессмертных, СССР-һээ ООН-ой дэргэдэ байнга үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Ю. В. Дубинин ООН-ой Генеральна секретарь Х. Перес де Куэльяртай уулзаба. Буу зэбсэгүүдые болон [illegible] ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха талаар ООН-ой ямар ехэ үүргэ дүүргэхэ байһанда хабаатай асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ. Советскэ Союзай үүсхэлнүүдые, илангаяа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачёвэй январиин 15-да хэлэһэн мэдүүлгые, мүн совет хүтэлбэрилэгшын Берлиндэ оруулһан дурадхалнуудые ООН-ой Генеральна секретарь үндэрөөр сэгнээ. Энэ хүшэр хүндэ үе сагта ООН-до саг үргэлжын туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлһэнэйнь түлөө тэрэ Совет правительствэ байр баясхалан хүргэһэн байгаа.

...ЭНҮҮД ТУХАЙ ХЭЛСЭЭНЭЙ 20 ЖЭЛЭЙ ОЙ

...-ЙОРК. ООН-ой экономическа ба социальна советэй (ЭКОСОС) ээлжээтэ сесси дээрэ СССР-эй [illegible] Хүнэй политическэ болон социально-экономическэ эрхэнүүдэй уласхоорондын хэм хэмжээнүүдые сахиха уялга [illegible] США [illegible] сессиин делегадууд мэдүүлбэ. Хүнэй эрхэнүүд тухай уласхоорондын хэлсээ [illegible]

МОСКВА. СОВЕТ ОРОНОЙ ЭДИРШҮҮЛ УЛАСХООРОНДЫН БАЙДАЛАЙ ТҮГШҮҮРИЛТЭЙ БОЛОҺОНООР ЕХЭ ҺАНААТА БОЛОНО, США-гай ЛИВИДЭ ХЭЖЭ БАЙҺАН ХАРША ЯБУУЛГАНУУДАЙ ДУРАЛ ГУТАҺАНАА МЭДҮҮЛНЭ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: США-гай ПОСОЛЬСТВЫН БАЙШАНГАЙ ДЭГЭДЭ БОЛОҺОН ЗАЛУУШУУЛАЙ МИТИНГЫН ҮЕДЭ.

ТАСС-ай фотохроника.

Дүлэтэ сэлмэгүүдэй баатарнууд

гэжэ үнэгөөгөө, август соо лётчик Виктор Талалихин һүни иимэ таран хэжэ, ноябрь соо 28 гвардеецүүд Дубосековэ шэдэр һүүлшынгөө гранатануудые барьед, дайсанай танкнууд доогуур шурган ороо. Чернушки тосхон хүдэр автоматчик Александр Матросов дайсанай пулемедой улаан галые бэеэрээ халхалжа унаа...

дэнэй һүүлшын уулзалга байгаа.

Баргажанай районой Борогол һүүринда Богдан Хмельницкиин III шатын ордендо хүртэһэн (хамта гурбан орденой) Хубулей Малаиович Гомбоев гэжэ хүн байһан юм. Энэ ушаараа аргагүй һонирхожо, наманай нэгэ элдин үдэр зорюута ошоо бэлэйб.

ДҮРБЭН БАЛТА

Сагай гүйдэл аргагүй байна даа. Мэнэ һаяя тэбхэр 40 жэлэй ойе угтажа байгаабди гэн гэһэйш жэд шахуу ябаашаб. Зүгөөр холо болохо бүринь тэрэ түрүүшын үдэрые хүн бүхэн сэдьхэлдээ бүри элеэр һэргээн һанажа байдаг гэхэш.

Дулаахан үглөөгүүр олигтгөөр харайлдажа байтарнай, военрук баруун-урдаһаа гүйжэ ерээ һэн. Зүгөөр бидэндэ хүрэнгүй, эгээ мушхаад, урдуурнай зүүлжэ гүйбэ.

Тиишээ харан гэнэйнии, һургуулиин директор ерэжэ ябаба. Тэдэ хоёр үдэн үгэ андалдаба. Гэнтэ улаан портфелоо дэлэнэ шадэжэ, «Ура!» хашхараад, директор байра дээрээ дэбхэржэ байбал даа.

Ёһо буса энэ үзэгдэлэй удхые унишье болонгүй линейкэдэ һэмжэнэн бидэнэр ойлгободи. «Дайн дүүрэбэ» — эгээл үнэтэй юумэн энэ болобо. Ухибүүд арбан тээшэ эдхэржэ, һургуулиин хорой соо гансата хоолоороо һэн ха.

Велосипедэтэ һуугаал, Михайловкаһаа (шэмээшэг дэрээбэн) хорёод модондо оршодог Тураасгай тээшээ табилуулбаб. Дарбагайн гурбан хүүргэ гараад, утэ хүтэл оодэ һэхыһалаг жүдхэжэ ябатарни, ябаган ород хүгшэн урдаһаамни тулажа ерэбэ.

— Хүбүүхэн! Дайн дүүрэ гү?

— Тиигээ гэнэл даа. Хэшээлһээ бидэнийе табяа! — гэжэ омогтойгоор харюусабаб.

— Ай, залуухан даа! Минии гансэ Ванька... Ванюшамни! — гэжэ гэнтэ шангаар орилһоной удаа хормойгоороо нүлимсаяа аршаһаар, тэрэмни аалихан саашалба.

Эдэ үгэнүүдэйнь удхые гэнтэ ойлгожо, холохон ошоһон хүгшэнэй араһаань хаража байхадаа, юундэшьеб бархирха дурамни эжэлүүдэгүй хүрэжэ байба...

1418 үдэр һүнинүүдэй хойно ерэһэн энэ һайхан үдэрые угтажа байхадаа, тэрээнэй гүн удхые бидэнэр тиихэдэ гүнзэгыгөөр ойлгоогүй байгаабди. Харин мүнөө болоод байхада, тон ондоо нюдөөр харанабди. Юундэб гэхэдэ, энэ хүгэсэа соо юртэмсын шэнжэ шарай һэргээ, далан суургын саана нюултатай байһан зүйлнүүд элирээ, бүхы үйлэ хэрэгүүдтэ зүб сэгнэлтэ үгэхэ, удха унгииень зүбөөр ойлгохо, олон баримтануудые зэргэсүүлэн жэшэхэ арга дүүрэн нээгдээ.

Тиимэһээ Илалтын үдэрэй түүхын гүн руу холодохо бүринь һанаан бодолнай дайнай жэлнүүд тээшэ дахан эрьенэ, досоомнай элдэб бодолнууд түрэнэ, нюдэн соомнай гашуу даахадал гэнэ.

Зүгөөр Агуу Илалтын аша түһые мүнөө эдлэжэ һуухадаа, фашизмын «мянган жэлдэ һандаршагүйгөөр бодхооһон гэр» ямар сохилтоһоо бутаран унааб гэһэн бодолдо абтаха, энээнэй бодото сэн, нангин удхые залуу үетэндэ ходо ойлгуулжа байха шухала хэрэг гарана.

I.

Шэнэ байдалай шэнжэ шанарые һаял ойлгоһон совет арадай доторой бурьялма хүсэндэ ээлэгдэнхэй аажам зохидоор ажалаа хэжэ байтар, дайсанай гэртэмнай гэнтэ сүмэрэн ороһые мартаха аргагүй. Энэ аюулай бодото хэмжээе тэрэ үедэ юрэнхы тухайлха жэшээтэй байгаа һаа, харин мүнөө совет арадай хэмгүй ехэ бэрхэшээл дабажа гараһые дэлхэйн хүн зон һайн мэдэнэ.

Үсөөн жэлнүүд соо Европын гүрэнүүдые «залгижа», хүнгэн илалтануудта дашуурһан, тэдээнэй промышленностиин хүсые түгэс хэрэглэһэн, дайнай дүршэл согсолһон, хэлсээ эбдэжэ, гэнтэ ороһон дайсан түрүүшын социалис оронии хэдэн һаранууд соо үгы хэхээр түсэблэһэн байгаа гэжэ мэдэнэбди.

Зүгөөр тэрэ түрүүшын үглөөнһөө эхилээд, дайсан манай газар дээрэ үзэгдөөгүй шанга тэмсэлэй охиндо нэрбэгдээ һэн. Хэдэн баримтануудые уншагшадта һануулха хүсэлэн байна. 1941 оной июниин 26-ай үдэр капитан Гастелло дүрэһэн самоледоо дайсанай колонно руу залаа, Улаан-Үдын аэроклубта хүмүүжүүлэгдэһэн Петр Харитонов дайсанай самолёдые июниин хуушаар мүргэжэ тэрэ минии асуудалда харюусажа һууһан юм. Энэ бидэнэй һүүлшын уулзалга...

Гэхын хожуугаар, энэ мэдээжэ баримтануудһаа арсага өөр харагдаа. Херэгд үзэбди. Дайнай түрүүшын үдэр лётчик Иванов дайсанай самолет мүргэжэ унагааһан гэжэ мүнөө элирэнхэй. Лётчик Борис Ковзан иимэ таран дүрбэ дахин хэбшэе. Амиды үлэһэн алдартай. Манай летчингууд хамта дээрээ 590 дахин иимэ баатаршалга дабтаһан юм байна. Манай сэргэшэд 380 дахин амбразура бэеэрээ таглаһан юм байна.

Эгээл энэ жэшээн харахын тула дайсанай талада иимэ жэшээнүүдые бэдэрбэл, юушье олохогүйбди. Бүхы дайнай жэлнүүд соо немец сэрэгшэ нэгэтэшье агаарта таран хэжэгүй, нэгэтэшье бэеэрээ амбразура таглаагүй, нэгэтэшье танк доогуур шурган ороогүй байдаг. Сэхыень хэлэхэдэ, би тиимэ ушар дуулаагүйб. Энэдэ гайхалтай юумэн үгы ха. Гүнзэгы үндэһэтэй, бурүу, харша үзэл суртал дээрэ хүмүүжүүлэгдэһэн фашис сэргэшэдэй шиидхэхэ сагай тулаха ерэхэдэ, хатуу зориг, баатаршалга харуулха гүн сэдьхэлэй үндэһэгүй байһынь энэ жэшээнүүд гэршэнэ.

Тиихэдэ тиигэжэ, эдир залуу наһандаа, һонор бодол соогоо агаарта таран хэхэ, танк доогуур шурган ороха, амбразура таглан унаха — ами наһанһаа һайн дураараа хахасаха гэжэ шамнай хүнэй хүсэн бодолой ямар дээдын хүсэлэн, ойлгосо, мэдэрэл гэхэб? Энэмнай фашис удамаршадай харада ороһон дамбрээтэй хүсэн болохо совет патриотизм мүн гэшэ.

Энэдэ үндэһэн арад зоной ажабайдалһаа, юугээр ажахуйһаһаа эх абадаг. Үнэн хэрэгтэ тэрэ тэмсэлдэ бодолнай манай сэргэшэ хүнүүд ямар зориг, баатаршалга харуулха аргатай байһа.

Суута тагнуулшан Николай Иванович Кузнецов захха-бэшэг соогоо иимэ үгэнүүдые орхиһон байдаг: «Би залууб. Амиды ябаха аргагүй дуратайб. Зүгөөр Эхэ орондоо иимэ аюулай тохёолдоод байхада, бэеэ гамнахагүйб».

Эдэ мүрнүүд тэрэ үедэ совет хүнүүдэй һанажа ябаһан нангин бодолнуудые гэршэлнэ. Иимэ үндэр мэдэрэл дээрэ дурсагдаһан манай сэрэгшэдэй баатар хэрэгүүдэй унги, үндэһэн болодог байгаа бшуу.

Олон үндэһэ яһатанай арад түмэнһөө бүридэһэн социализмын орон түрүүшын сохилтоор бутаран унаха гэһэн багсаамжа фашис толгойлогшодой үшөө нэгэ гол алдуунь болодог. Үнэн дээрээ манай элдэб яһатан зэргэнүүдээ нягтаруулан гэр гэрээрээ, бүлэ бүлөөрөө тэмсэлдэ бодоо. Жэшээлхэдэ, Советскэ Союзай Геройнууд аха дүүнэр генерал Александр, полковник Петр, партизан командир Федор Лизюковтон баатараар унаа, зургаан танк галдажа, Герой болоһон украин Роман Смищук Григорий хүбүүгээ дахуулжа ябаа. Буряад багша Цыден Балдано Софья һамгантаяа, Вадим хүбүүнтээ коммунис дивизиин бүридэлдэ орожо, ниислэл хотые хамгаалалсаа.

Совет олон үндэһэ яһатанай нэгэн болохо буряад сэрэгшэдээр хөөрэлдэхэ үедөө бэедэнь түдалдаһан эгээл хүшэр үедэ ямар бодолдо абтаһан ушараар һонирходог хүм.

Үнгэрэгшэ хабар Содном Хандажаповай «Тангаригтаа үнэн сэхэ» гэһэн бэшэг «Буряад үнэндэ» гараа һэн. Тэрээн соонь Тураасгаймни баатар сэрэгшэ Гомбо Ринчинович Шагдаров тухай хэлэгдэһэн байха.

Нэгэтэ Украинада Тетерев голой эрьедэ байрлаһан Сычевко тосхон сүлөөлхын түлөө һүниин тулалдаанда нүхэдөө алдажа, хүшэр байдалда ороод байхадаа, хайшан гэжэ амиды үлэһэн тухайдаа намда сэхыень хөөрөөгшэ һэн.

«Үхэл тухай бодохо заб байгаагүй юм лэ. Таанад нохосуудые, хюдажал һалаха байна гэжэл бодоогшо һэм» — гэжэ тэрэ минии асуудалда харюусажа һууһан юм. Энэ бидэнэй һүүлшын уулзалга байгаа.

Кенигсбергын нэгэ гудамжада гурбан дабхар шулуун гэр-хэрэм дээрэ байһан обхо үедэ гурбан командирай унахада, бурьяад сэрэгшэ түшаалыень бэе дээрээ абажа, дайшалхы зорилго амжалтатай дүүргэжэ байба.

Дивизиин командир гвардиин полковник Курсиков тэрээн удэртоо старшина Гомбоевто офицерэй орден сэхэ зүүлгэбэн байна.

«Доблойнин мүнөө һамшабан. Һүүлдэ хэды олон хүбүүд һалаха гэзэшэб?» гэжэн бодолдо абтажа, гурбан взводой сэрэгшэдые бодхооһон хүн гэшэб. Гудамжын байлдаанай эрхим хүдэлэгшэ...

«Энэ һалабаин. Худанай сагаанда хэншье мэдэхэгүй ха даа» — гэжэ һанахадаа гэхэш. Харин байлдааһаа удэ иимэ бодол байхагүй. Ноһоо орон хубсаһатаная удаахсахал гэһэн гансал хүсэлэн байдаг һэн, — гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Иимэл зон ябаал даа — жинхэнэ совет сэрэгшэд. «Шэн зориг — шэн бүрин түгэсөөр мэдэрһэн харюусалга юм». — гэжэ элитэ уран зохёолшо Петр Павленко хэлэһэн байна.

Иигэжэ харюусалгаа үндэрөөр мэдэрһэн миллион сэрэгшэдэймнай хүн бүхэнэй баатар хэрэгүүд хамтаржа, Агуу Илалтые асарал гэхэ гү, али үрааа найрүүлан хэлэбэл, фашизмын бодхооһон тэрэ гэрэй нэгэ үлгүүе һамна сохиһон түрүүшын балта болоо гэхэ.

II.

«Фронт ба тыл — нэгэ!» гэһэн үгэнүүд тэрэ жэлнүүдтэ гүн удхатай тодорхойлолто байгаа. Юундэб гэхэдэ, ара талынхид сэрэгшэдһээ нэгэшье дутуу бэшэ баатаршалга харуулһан. Олонхи зон үдэр бүриин орёо бэрхэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула ухаан бодолой ба бэе махабадын тэсэшэгүй шанга хүсэ зангидалгые үзэхэ баатай болодог һэмшуу.

Хэдэн баримтануудые харая. Танкова промышленностьда Гүрэнэй Оборонын Комитедэй түлөөлэгшэ байһан эрдэмтэ-металлург, Социалис Ажалай Герой В. С. Емельянов нэгэ иимэ ушар дурдаһан байха:

«Челябинскын завод дээрэ танк гаргаха болоходо, мэргэжэлтэдэй үгы дээрэһээ штамповальна пресс тодхогдоогүй байба. Энэ үедэ заводтоёо эвакуацида ороһон дүй дүршэлтэй штамповщигууд баруун тээһээ хүрэжэ ерэбэ.

Бидэнэй дурадхалаар тэдэнэр эндээ үлэжэ, пресс тодхохо болобо. Заводто ерэжэ, түхеэрэлгэнүүдые хаража байхадань, ямар болзор гаргагша ааб гэжэ минии һанаан зобожо байба. Ушарынь гэхэдэ, амгалан сагта иимэ ажалда 4 һараһаа хахад жэл хүрэтэр саг хэрэгтэй болодог байгаа.

Бригадын гэшүүдтэй зүбшэһэнэй һүүлээр бригадир Никонов иигэжэ хэлэбэ: «Унтаха саг болохогүй. Зүгөөр зали абаха газар цех соо хэрэгтэй болохо. Эдеэ хоол эндэ асарагдадаг байха. Энээнии хангабалтнай, хай лаб 17 үдэр соо энэ пресс тодхогдохо гэжэ хэлэхэ байнаб».

Түрүүн би шэхээрээ дуулагшаяа үнэншэжэ ядажа байгаа хүм. Юуб гэхэдэ, иимэ болзор соо пресс тодхоһон ушар дэлхэй дээрэшье байгаагүй юм.

Хүдэлмэришэдэй эрилтэнь гүйсэд дүүрэн дүүргэгдээ һааб даа. Иимэ эбтэйгээр, ошо дүлэ сасаһан мэтэ абьяас ехэтэйгээр хүнүүдэй ажал хэхые би саашадаа нэгэтэшье, хаанашье хаража үзөөгүйб гэжэ сэхэ хэлэхэб.

Н. ГАЛДАНОВ.

(Үргэлжэлэлынь газетын удаадахи номерто).

(Үргэлжэлэлынь газетын удаадахи номерто).

1986 ОНОЙ ЛЕНИНСКЭ ШАНГАЙ ЛАУРЕАДУУД

НАТАЛИЯ БЕССМЕРТНОВАГАЙ ШЭДИТЭ ХАТАРАЙ

— Балет — хүндэхэн искусство гэшэ ааб даа. Теэд би тиигэжэ ойлгодоггүйлби. Баяртайгаар репетицидэ сшодогби, зужэгэй эхилхые хүлеэжэ ядадагби. Эхилхэдэнь, үшөө нэгэ бага удаан үргэлжэлһэй гэжэ һанахаш, теэд хүсэһэнһөөш хэзээдэшье урид дүүрэшэһэн шэнги байдаг...— гэжэ СССР-эй Ехэ театрай солистка Наталия Бессмертнова хөөрэнэ. Тэрэнэй гастрольдо ябаһан гуша гаран гүрэндэ артистные мүнөө баледтэ дуратайшуул танидаг болонхой.

Наталия Бессмертнова өөрыгөө мэдэхэ болоһон сагһаа хойшо хатарта аргагүй дуратай һэн. Ушар тиимэһээ бүри бишыхан басагахан байхадаа, Ехэ театрай дэргэдэхи Московагай хореографическа училищида конкурс бэлэхэнээр гаталжа ороһон байгаа бшуу. Һуралсалдаашье зоборигүй хүнгэхэнөөр һурадаг һэн. Талаан бэлигэйнь хэмжээн ба тэрэнэй онсо өөрсэ янзань гансата эли болоодхиһон юм. Уян нугархай гарнуудаараа, хөөбэри шэнги хүнгэхэнөөр ендэр дээгүүр дүүлин ябадагаараа, шадабарингаа ямар бэ даа нэгэ онсо дүрсэ түхэлөөр Наталия Бессмертнова бусадһаа эли бодо илгардаг байгаа. Тэрэнэй хатархые хаража байхадаа, урданай агууехэ балеринэнүүд Анна Павловаа, Ольга Спесивцевае ээлүүдгүй һанаандаа оруулаадхихаар.

Эхин түрүүлэн «Шопенианада» хабаадалсажа, Бессмертнова эли болоно эхилээ һэн. Тиихэдэ үшөө һурагша ябаһан Наташые гол рольнуудай нэгэндэ наадахыень уриһан байгаа. Сильфида, виллиса, наяда — агаар шэнги нэбтэ харагдажа байһан, бэегүй хүнгэхэн, хиидэ тамаран ябажа байһаар — иимээр тэрэ ерээдүйнгөө рольнуудые нюдэндөө харадаг һэн. Үнжэгэн, зулгы «сильфида» дүүргэлтын шалгалтада бүгэдые гайхуулаа һэн: хүнгэхэнөөр, шадамараар 48 фуэт хэжэ орхёо бшуу. Энэ хадаа хүнэй бэлээр этигэхээр бэшэ шадабари! Тиихэдэ училищиин түүхэдэ түрүүшынхеэ Галина Улановагай толгойлһон комисси мэргэжэлээрнь «нэмэлтэтэй табые» табиһан юм.

Иимээр лэ эхилһэн байна бшуу. Мүнөө үедэ Бессмертновагай искусство дабтагдашагүй һонирхолтой байһаараа илгардаг. Юуб гэхэдэ, романтикын үндэр һайхан бодол, мүнөөнэй хурса мэдэрэл, һаналтай эб нэгэдэн, гайхалтай һонин образ болоно гарана ха юм.

— «Амплуа» гэжэ ойлгосо драмада орходоо, балетдэ үлүү ехэ эрилтэтэй гэжэ һанадагбди,— гэжэ балерина хэлэнэ.— Зүжэгэй удхын гүнзэгы байха бүри образууд шэнжэ шанараараа улам олон янза байдаг шуу. Заримдаа тэдэнэр «сэбэр» амплуа болохо шадалаггүй. Жэшээнь, Жизелиие абажа хараха болоо һаа, лирическэ, парти гэжэ хэншье һаа хэлэхэ байха. Зүгөөр тэрээндэ трагизм үгы аал? Мүнөөнэй зүжэгүүд орёо, философско удхатай байха дуратай болонхой. Иимэнүүд зүжэгүүдтэ лирикэ, драматизм, героико — хуу холисолдон харуулагдана.

Бессмертновагай зохёохы ажал энээндэ жэшээ болоно үгэнэ. Жизель, Одетта-Одилия, Аврора, Раймонда гэхэ мэтэ классическа угай баялигай баледүүдтэ хатарна. Мүн мүнөөнэй репертуарынь айхабтар элбэг баян юм. Эндэ элдэб шэнжэтэй, хэдэн үе сагай балет хамтаранхай. Гүйсэдхэһэн героининүүдынь ондо ондоо, заримдаа бэе бэедээ харша абари заншалтай: композитор А. Меликовэй хүгжэм дээрэ зохёогдоһон «Дуран тухай домог» гэжэ зүжэг дотор зүүн зүгэй сэбэр һайхан, огсом зантай хаанай басаган Ширин; А. Хачатурянай «Спартак» зүжэг доторхи эртэ урда сагай трагедиин героини Фригия; илдам зулгы, һаруул һайхан һанаатай Анастасия «Иван Грозный» баледһээ, үндэр һайхан һанал бодолдо баригдаһан Джульетэ С. Прокофьевой «Ромео ба Джульеттэһээ». Мүнөө сагай героининүүдые харуулһан рольнууд А. Эшпайн «Ангар» балет соо Валентинын, Д. Шостаковичой «Золотой век» зохёол соо Ритын образууд болоно харуулагдана.

Бессмертновагай зохёохы ажалай ямаршье олон түхэл маягтай байбашье, өөрынь түсгаар шэнжээр хэдыдэшье танижа болоно. Тэрэнэй хатар һайхашаангүй байхын аргагүй, үзэсхэлэн һайхан маягтай, хөөбэр мэтэ хүнгэхэн, газарта хүрэнгүй ниидэн дүүлижэ ябаһандал үзэгдэдэг. Тэрэнэй гүйсэдхэһэн героининууд үндэр дээдэ эрмэлзэлдэ абтаһан, тэрээгээрээ ажаһууһаар харуулагдадаг. Эдэ олон элдэб янзын рольнуудай дунда тон дуратай образ гэжэ байдаг юм аа гү?

— Бүхы рольнуудтаа дуратайб,— гэжэ Бессмертнова хэлэнэ.— Илангаяа хатархаяа бэлдэжэ байһан рольдоо горитой һаналаа табижа, тэрээндээ тон ехээр дурладагби. Гүйсэдхэхэ бүхэндөө, тэрэнээ бэлдэхэ бүхэндөө ямар бэ даа нэгэ шэнэ бодол, шэнэ шэнжэ олоод лэ байхаш. Багаханшье һаа нэгэ һонин зүйл ухаандашни түрөөд лэ байха. Тиигээд саашадань олон удаа гүйсэдхэхэ бүхэндөө, хатарха бүхэндөө тэрээндээ улам дурлажа мүлихэш. Образ бүхэн — юугээршье дабтагдашагүй. Жэшээнь, Джульеттын омог зоригтойдонь дурладагби, Раймондые — таагдашагүй нюуса зантайдань. «Золотой век» баледһээ Рита — үнэн дээрээ хоёр парти ха юм даа. Мэргэжэлээрээ минии героини — эстрадын хатаршан, юрын ажабайдалдаа — эгээлэй номгохон басаган. Балет эгсэ эридээр, түс харшаар байгуулагданхай, ажабайдалай хүнгэн бэшэ долгиндо зүн даган ябатараа, һанагдаагүй эрьюулгэнүүдтэ таһа һэжүүлэн байһаар зохёогдонхой.

— Баледэй ямар талыень та тон ехээр сэгнэдэг гээшэбта?

— Ажабайдалай ямаршье орёо, бусайданги талыень поэзиин хэлээр хэлэжэ ш... тань. Тэрэнэй арюун ... нииие нэбтэрүүлжэ ... тань тон ехээр сэгнэ...

Зохёохы ажалдаа Бе... нова эдэ хэлэгшэез ... баримталдаг. Тиимэһэ... нииие искусство сэгн... тон эрилтэ ехэтэйшүү... на. Дэлхэйн суута шүү... шэд: американецууд А... сельгоф, Уолтер Терр... Барнс, англичанууд ... Кларк, Климент Крис... Наталия тушаа томо ... нуудые толилһон бай... рижай хатарай академ... нииие Анна Павловагай ... риус Петипэй шангууд... нэһэн юм. Мүн СССР... нэй шангай лауреад... зэргэдэ хүртэһэн, Мүн... лэй жэлнүүдэй ажал... лөө балеринэдэ эгээл ... нал — Ленинскэ шан ...

1985-86 онуудай те... сезон Наталия Бессме... зохёохы ажалай үнд... жээндэ үнгэрнэ. Энэ ... Венгри, Чехословаки, ... гүрэнүүдээр гастроль... Мүнөө аяар холын бр... Аргентинэдэ ошожо, «... буута нуур», «... «Иван Грозный», «С... баледүүдые олон түм... харалда табижа, ябаһ... таа нэрьемэ альга т... угтуулан, үдэшүүлэ... лёо амжалтатай үнгэр...

С. ДАВЛЕКА...
баледэй шүүмж...

ШАТАРШАДАЙ КЛУБ УРИНА

Загарайн райондо шатарта дуратай хүнүүд олон юм. Эртэ урда сагһаа хойшо мэдээжэ болоһон энэ наадые саашадань хүгжөөхэ, олоной дунда нэбтэрүүлхэ үүргэтэй шатарай федераци районодомнай байгуулагданхай.

Тосхонуудта болон хүдөө нютагуудта түсхай календарна түсэбэй ёһоор олон тооно хэмжээ ябуулганууд, нэрлэбэл блиц-турнирнууд, предприяти болон ажахынуудай чемпионадууд, хүршэ районуудай шатаршадтай уулзалганууд эмхидхэгдэнэ. Байгша ондо районой дүрбэдэхи чемпионат үнгэргэгдэжэ, Шэнэ-Бэрээнэй түлөөлэгшэ В. Л. Эйдис түрүү һуури эзэлээ.

Тиихэдэ Прибайкалиин районой, Улаан-Үдын авиационно заводой коллективүүдтэй манай шатаршад мүрысэһэн байна. Тэрэшэлэн үхибүүдые заахаанһаань шатарта дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, энэ нааданай нюусануудтай танилсуулха арга боломжонуудые «Сагаан тэргэ» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай шанда зорюулагдаһан турнир олгодог гээшэ. Жэлһээ жэлдэ энэ турнирта хабаададаг эдир шатаршадай тоо олошорно.

1978 онһоо районоймнай «Вперёд» газетэдэ шатарай мүрысөөнүүдтэ зорюулагдаһан материалнууд, наадан-конкурснууд «Шатарай клуб» гэһэн ниитэ гаршаг доро гаража байдаг. Хамтадаа түс клубай хүдэлмэридэ зорюулагдаһан 113 номер газетэдэ гараһан байна.

Загарай, Шэнэ-Бэрээн тосхонуудта шатарай клубууд бии. Тиихэдэ Онохойдо шатарай клуб һаяар нээгдэхэнь. Района дотор энэ спортивна наадые хүгжөөхэ талаар материальна бааза бии болгогдожо байнхай.

Район соомнай нэгэдэхи разрядай 8 хүн, харин хоёрдохи — 28 хүн, гурбадахиинь — 300 гаран хүн тоологдоно. Элдэб мэргэжэлтэй, залуушье, наһатайшье хүнүүд шатар дуратайгаар наададаг юм. Тэрэ тоодо районой хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэ Ш. Э. Бухаев, Эрхирэгһээ Б. Д. Доржиев, трансагентствын түлөөлэгшэ Д. Д. Дашицыренов гэгшэд олондо мэдээжэ болонхой. Тиихэдэ В. Д. Дашинимаев (Бэрээнэй-Адаг), Б. Б. Будаев (Загарай), В. Е. Кугаткин (Элхи) бэрхэ шатаршад байһанаа мүрысөөнүүд дээрэ нэгэнтэ бэшэ гэршэлһэн байна.

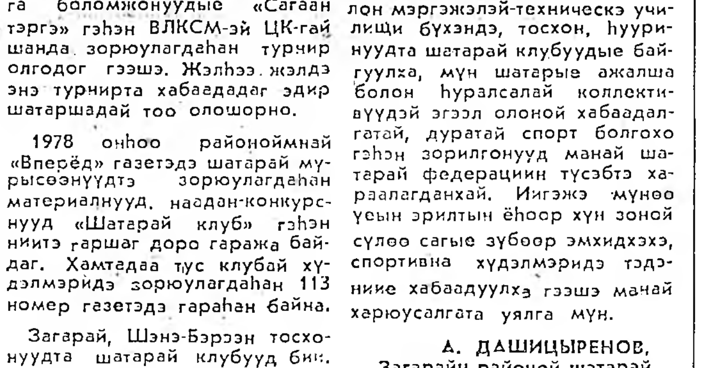
Районой спортсменүүд республиканска мүрысөөнүүдтэ амжалтатайгаар хабаададаг. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай команда хоёр дахин бронзо шанда хүртөө юм. Харин 1985 ондо хоёрдохи һуури эзэлһэн байна.

«Вперед» газетын 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ республикын шатаршадай хабаадалгатайгаар нэмэл турнир Загарайда һаяар үнгэргэгдэхэнь. Һургуули болон мэргэжэлэй-техническэ училищи бүхэндэ, тосхон, һууринуудта шатарай клубуудые байгуулха, мүн шатарые ажалша болон һуралсалай коллективүүдэй эгээл олоной хабаадалгатай, дуратай спорт болгохо гэһэн зорилгонууд манай шатарай федерациин түсэбтэ хараалагданхай. Иигэжэ мүнөө үеын эрилтын ёһоор хүн зоной сүлөө сагые зүбөөр эмхидхэхэ, спортивна хүдэлмэридэ тэдэнииие хабаадуулха гээшэ манай харюусалгата уялга мүн.

А. ДАШИЦЫРЕНОВ,
Загарайн районой шатарай федерациин харюусалгата секретарь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Уулзалгын үедэ. Загарайн бройлерно фабрикын ахамад инженер В. Д. Дашинимаев шатар наадажа байна.

Авторай фото.

Спорт

ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ЕХЭ УДХАТАЙ

Совет Армида бодото албаяа хэжэ байһан сэрэгшэдһээ бэшэгүүдые ходо ходо абадагби. Тэдэнэй олонхид элдэб мүрысөөнүүдэй хүмүүжүүлхы ехэ удхатай байһан тухай, илангаяа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадаһан манай домог суута сэрэгшэдэй дурасхаалда зорюулагдаһан, шангуудта хүртэхын түлөө мүрысөөнүүд тухай илангаяа халуун дулаанаар дурсадаг.

Алдар Солын орденуудай дүүрэн кавалер, Челябинск хотын хүндэтэ эрхэтэн Самбу Хайдапович Булутовай шанда хүртэхын түлөө дүрэ буляалдалгын барилдаагаар эдиршүүлэй дунда Хэрэн тосхондо үнгэргэгдэдэг мүрысөөн иимэ наадануудай нэгэниинь болоно. Урда урдын жэлнүүдтэ Түнхэнэй районой спорткомитедэй уряалаар Самбу Хайдапович нэгэнтэ бэшэ ерэһэн байгаа. Челябинскын тракторна заводто хүдэлдэг дээрэһээ тэрэ мүнөө жэлдэ ерэжэ шадабагүй.

Урдандаа ерэхэдээ Самбу Хайдапович эдир барилдаашадтай уулзажа, дайшалхы болон ажалайнгаа зам тухай хөөрэдэг һэн. Харин энэ жэлдэ үхибүүд гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн хизаар нютагаа шэнжэлгын музейдэ орожо, һонирхон хараһан байгаа.

Энэ жэлдэ, Агууехэ Илалтын һайндэрлэгдэжэ байха үедэ, 12 командын 255 эдир барилдаашад гол шангуудта хүртэхын түлөө мүрысэбэ. Мүрысөөн олохон бэлигтэй бэрхэ эдир спортсменүүдые элирүүлээ. Эдэмнай хэд бэ гэхэдэ, Захааминһаа В. Самбуев, «Буревестнигһээ» В. Ходоев, Аршаанһаа эхир хүбүүд Костя болон Павел Сизыхүүд, Б. Цыбиков, «Динамаһаа» Ю. Партихеев, Загарайһаа И. Тюменцев гэгшэд болоно. Юһэн шэгнүүртэ илажа гараһан «Динамо» бүлгэмэй барилдаашад һайн һорилго бэлэдхэлтэй байгаа гэжэ тренернүүд, мэргэжэлтэд, сэгнэбэ. Эрхүүгэй областиин Байкальск хотын барилдаашад һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа. Нютагай спортсменүүд яһала һайнаар мүрысэжэ. Түнхэнэй барилдаашадай урдын алдар солые һэргээхэ хүсэлэнтэй байһанаа харуулба.

Дүхэригһөө дүхэригтэ һагшаргада һагшаргадаһаар эгээл бар хүсэтэй, гоё һайхан арга дүрэтэй хүбүүд түгэсхэлэй нааданда гараһан байха юм. Сэлэнгэһээ ерэһэн Е. Горбатенко «Динамын» түлөөлэгшэ Б. Дамбаев хоёрой уулзалга илангаяа шанга тэмсэлдэ үнгэрбэ, ... сэтэй Горбатенко ... хэдэн очко абаһан ... даа һэримжээ алдаж... шын секундануудта ... дээрээ унажа, урагш... байгаа.

«Забайкалец» гэжэ ... бай залуу тренер А. ... новай һурагша Ч. ... эдэбхитэй һайнаар ... сугларагшадай магтаал... тоо.

«Спартагай» түлөө... Дондоков эрхим һай... дүрэтэй байһанайнгаа ... Түнхэнһөө И. Бобоев ... түйлаха хүсэл эр... байһанайнгаа түлөө ... шангуудта хүртэбэ.

— Манай нютагай с... рэгшын шангуудта ... түлөө мүрысөө ... үнгэргэхэдөө, ургаж... луу үетэнииe Эх... дуратайгаар, тэрэни... хамгаалха ёһотойл э... лохоор хүмүүжүүлхые ... нобди, — гэжэ райспор... дэй түрүүлэгшэ Я. Л. ... ев хөөрэнэ.

7-дохи ДЮСШ-гай ... К. Сизых, О. Жапов, ... гайхид Г. Анисимов, ... лов, Загарайһаа Е. Т... «Динамаһаа» Л. Шир... нов, О. Мархандаев, ... туев, Байкальскһаа А. ... ский, Д. Опарин, «Бу... нигһээ» Б. Егоров, В. Б... хибэсэй эзэд А. Ш... Т. Хамаганов, Б. Шаг... Шаглаев, «Динамын» ... шэгнүүртэй спортсмен... ганов гэгшэд өөһэд ... гоо шэгнүүрнүүдтэ ... дар Солын орденууд... лер С. Х. Булутовай ш... хүртэбэ.

В. СЫ...
мүрысөөнэй ...

ТҮРҮҮШЫНХЕЭ ХАБААДАБАШЬЕ

БАСКЕТБОЛ. Эрэшүүлэй болон эхэнэрнүүдэй командануудай дунда республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумэй спортзал соо үргэлжэлһөөр. Мүрысөөндэ түрүүшынхеэ хабаадажа байһан БАМ-ай суглуулагдамал командын баскетболист басагад илангаяа эдэбхитэй һайнаар наадана.

Хоёрдохи турта БАМ-ай команда «Буревестнигэй» түлөөлэгшэдтэй уулзахадаа, 57 : 50 тоотойгоор шүүгээд, удаань авиационно заводой спортсменкэнүүдые 49:46 тоотойгоор илаһан байха юм. Тиигэжэ тэдэнэр шангай һууриды гараха аргатай байһанаа харуулаа.

Тиигэжэ тэдэнэр шангай һуурида гараха аргатай ... харуулаа.

Нёдондо жэлэй чемпи... «Труд» бүлгэмэй сугл... мал команда хоёр ила... лаба. Гурбадахи турта ... «Спартагай» түлөө... 75 : 50 тоотойгоор шүү... гаа.

С. РАДН...

Футбол

ХОЁРДОХИЁО ШҮҮБ...

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын футболистнуудай дунда РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн уулзалганууд үнгэргэгдэбэ. Манай «Сэлэнгэ» командын футболистнуудтай наадахаяа Томскын «Манометр» команда ерэһэн байгаа.

«Манометрэй» футболистнууд байгша ондо 30-дахи сезонойнгоо нааданууды Зүүн Сибириин стадионууд дээрэ үнгэргэжэ эхилбэ. Эдэнэр түрүүшынгээ наада Шэтын «Локомотив» командатай үнгэргөө. Тиихэдээ уулзалгаяа 0:0 гэһэн тоотойгоор, тэнсэлгээр дүүргэһэн байгаа. Айлшад үнгэрэгшэ жэлэй наадануудта 29 очкотой боложо, мүрысөөнэй таблицада наймадахи һуури эзэлһэн юм. Манай футболистнууд эдэнэртэй үнгэрэгшэ жэлдэ наадахадаа, өөрынгөө стадион дээрэ 3:1 гэһэн тоотойгоор шүүгээ һаа, харюугайнгаа уулзалга үнгэргэхэдөө, 5:2 гэһэн тоотойгоор шүүгдээ һэн.

Байгша ондо эдэнэрэй дунда үнгэргэгдэхэ уулзалганууд хэр зэргээр, ямар тоотойгоор дүүрэхэ хаб гэһэн асуудал Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ сугларагшадай анхарал татаа. Эрхүү хотоһоо ерэһэн республикын категориин судья Вячеслав Матушевский нааданай эхилһэн тухай дохёо үгэбэ. «Сэлэнгын» футболистнууд бүмбэгэ абамсаараа урагшаа гаража, һайн добтолго эмхидхэнэ. Командын футболистнууд — аха дүүнэр Сергей, Юрий Кокоринтон, Олег Соболев, Владислав Атутов гэгшэд хурдан солбоноор добтолго, хамгаалга хэжэ, сугларагшадта һайшаагдана. Нааданай эхилһээр хорёод минутын туршада добтолһон «Сэлэнгын» футболистнууд тоо нээжэ ядана. Юуб гэхэдэ, айлшадай хамгаалагшад, илангаяа вратарь Сергей Краснослободцев манай футболистнуудай сохиһон бүмбэгэ шадамар бэрхээр абаад лэ, гэдэргэнь нааданда оруулаад байха юм.

Уданшьегүй «Сэлэнгын» ... листнууд үшөө нэгэ һа... толго талмайн тэг ду... эхилээ. Айлшадай во... дэргэдэ ёһотой гэгшын ... болоо. Эндэ бүмбэгэ ... Юрий Кокорин тэрэнээ ... раар вратариин тээ ... сохижо, үнинэй хүлеэ... тоо нээбэл даа.

Нааданай хоердохи ... хоер командын футбол... шанга шанга добтолго... эмхидхээ. Эндэ манай ф... листнууд бэлэдхэл һ... байһанаа харуулжа ш...

«Сэлэнгын» футболи... хоёр уулзалгын удаа ... котой болонхой. Тиин ... майн 16-да Омскын «Ир... энэл һарын 19-дэ Тии... «Геолог» командануудтай ... даха болоно.

Б. ЦЫРЕМПИЛ...

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Түрүүшүүлэй жэшээгээр» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Улаан туг уряална, уялгална». «Полиин хажуудахана хэһэн хөөрэлдөөн» — С. Алексеевэй статья. «Бригадна подрядтай нүхэсэхэдөө» — П. Натаевай корреспонденци. «БАМ: хүнүүд ба үйлэ хэрэгүүд». «Балтаһаа дисплей хүрэтэр» — В. Медведевэй статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Таниие ямараар ханганаб?» «Уют» урина» — Л. Зозенкын статья. «Партийна ажабайдал». Н. Дегтяревой «Эмхидхэхы гол хүсэн» гэһэн статья. «Правда Бурятии» газетэдэ бэшэһэнэй һүүлээр». «Хэзээ проект шудалха болонобибди» — И. Яхтенфельдын статья. «Шэнэлэн хубилалгын замаар». «Алмаха гээшэ тооложо һуралгатай адли» — В. Кузнецовой статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Телевизорэй экрануудд дээрэ». «Контакт» хүдэлжэ эхилэнхэй» — В. Карповай статья. «Иппидромһоо бэшэгдэһэн тэмдэглэлнүүд». «Моридой табараан соо юун дуулданаб?» — П. Лазаревай статья. «Хилын саанаһаа» — суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Прагада болохо фестивальда мордобо» — Ч. Гомбоинай статья «Загарайдахи» «Кругозор» гэжэ клуб» — А. Наацын статья.

Сэнхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45—Долоон хоногой спорт. 10.15—«Дети раздоров» — зүжэг. 11.45—Шэнэ һонин. (11.50 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ һонин. 15.50—Баримтата фильм. 16.10—«Өөрынгөө одые бэдэржэ олохо». 16.50—«Ася» — уран һайханай фильм. 18.25—«Хоёр дэлхэй—хоёр политика».

Улаан-Үдэ. 19.10—Шэнэ һонин (буряадаар). 19.25—«Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Байгалай үмэнэхи газар дээрэ».

Москва. 20.40—«В поисках капитана Гранта»—7 серитэй уран һайханай фильм. (Одессын киностуди болон «Бояна». Болгари). 1-дэхи сери. 22.00—«Время». 22.30—«Прагын хабар-86» гэһэн уласхоорондын хүгжэмтэ фестивалиин нээлгэ. 00.15—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.25—Соносхолнууд. 18.35 — Хүдөөгэй ажалшадта концерт (буряадаар).

Москва. 19.10—Эб найрамдалай түлөө велосипедээр урилдалга. 19.25—Мультфильмнүүд.

Улаан-Үдэ. 19.45—Түймэр сараха темэдэ хөөрэлдөөн.

Москва. 20.00—Долоон хоногой спорт. 20.30—Арфын квартет наадаха.

Улаан-Үдэ. 20.40—Телеочерк.

Москва. 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул». 21.15—«Урданай аялга һайхан дуунууд». 22.00—«Время». 22.30—«Послесловие»—уран һайханай фильм.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23; редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора 2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина 35. Н-02413. Заказ № 110. Индекс 04609